

Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsus

Põlva Vallavalitsus

2019

Sisukord

Üldinfo	3
Planeeritava ala iseloomustus ja keskkonnamõju hindamise ulatus.....	4
Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja kehtestaja, keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja	7
Põlva valla visioon	7
Strateegilised arengusuunad ja eesmärgid aastani 2030.....	7
Põlvamaa arengustrateegia.....	8
Üldplaneeringu eesmärk.....	8
Üldplaneeringu ülesanded.....	10
Üldplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud	12
Üldplaneeringu koostamise korraldamine ja kaasamiskava.....	12
Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise ajakava	16
Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus	18
Üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsuse täiendamine	20
Lisa 1. Esitatud ettepanekud.....	21
Lisa 2. Üldplaneeringu seminari kokkuvõte.....	44
Lisa 3. Kirjandus	47

Üldinfo

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 14¹ lõike 11 kohaselt haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu algatab moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse üldplaneeringu ühe aasta jooksul kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates ning kehtestab üldplaneeringu kolme aasta jooksul selle algatamisest arvates.

01.02.2017 jõustus Vabariigi Valitsuse 26.01.2017 määrus nr 21 "Ahja valla, Laheda valla, Mooste valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 "Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine" muutmise". Määruse alusel moodustus 22.10.2017 Ahja valla, Mooste valla, Laheda valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla ühinemise teel uus omavalitsusüksus – Põlva vald, mis on ühinenud omavalitsusüksuste üldõigusjärglane.

Üldplaneering on hea elu- ja majanduskeskkonna loomise ja kestmise üks oluline eeldus kohalikus omavalitsuses ning kvaliteetse ja toimiva üldplaneeringu olemasolu ning eesmärgipärane koostöö planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Üldplaneeringul on suur roll maakasutus- ja ehitustingimuste määramisel, üldplaneering on asjaomast investeringut ja ehitust ettevalmistava detailplaneeringu koostamise alus ning käsitleb valla arengut tervikuna.

Ruumiline planeerimine loob eeldused selleks, et tekiks hea elukeskkond, millest võivad kõik osapooled: elanikud-omanikud, ettevõtjad-arendajad ning puhkajad-külastajad. Üldplaneering kujundab ruumiotsuseid maakonnaplaneeringus seatud suundumuste abil, tingimuste ning planeerimise põhimõtete täpsustamise, planeerimisseaduses seatud ülesannete lahendamise ning selleks maakasutusele ja ehitamisele tingimuste seadmise kaudu.

Üldplaneeringu lähteseisukohad annavad suuna ja alusteabe üldplaneeringu ülesannete lahendamiseks. Lähteseisukohad kirjeldavad üldplaneeringu koostamise vajadust, eesmärki ja ülesandeid, mida üldplaneeringuga kavatakse lahendada. Lähteseisukohtades esitatakse üldplaneeringu koostamiseks eeldatav ajakava, antakse ülevaade üldplaneeringu koostamiseks vajalikest uuringute ja analüüside tegemisest ning koostamise kaasatavatest inimestest ning ettevõtetest.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 31¹ kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut.

KeHJS § 32 kohaselt on keskkonnamõju strateegiline hindamine KeHJS tähenduses avalikkuse ja asjaomaste asutuste osalusel strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamiseks, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamiseks ning ebasoodsat mõju leevendavate meetmete leidmiseks korraldatav hindamine, mille tulemusi võetakse arvesse strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ja mille kohta koostatakse nõuetekohane aruanne.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 80 lõike 1 kohaselt koostab pärast üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamist üldplaneeringu koostamise korraldaja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse. PlanS § 80 lõike 2 kohaselt märgitakse keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju

esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjasse puutuv teave. PlanS § 80 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele.

KSH põhieesmärk planeerimisprotsessis on hinnata üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid looduskeskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile ja varale ning välja pakkuda oluliste mõjude ohjamiseks vastavad ja õigeaegsed ennetamise, vältimise, vähendamise, leevendamise ja põhjendatud juhul heastamise meetmed ning vajadusel seiremeetmed. Oluliste mõjude käsitlemisega sama tähtis on planeeringu elluviimisega kaasnevate oluliste soodsate mõjude hindamine ja nende võimendamise võimaluste väljapakumine.

Põlva Vallavolikogu algatas 13. septembri 2018. a otsusega nr 1-3/47 "Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine" Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise.

Planeeritava ala iseloomustus ja keskkonnamõju hindamise ulatus

Põlva valla pindala on 705,9 km². Vald piirneb läänes Põlva maakonna Kanepi valla ja idas Räpina vallaga, põhjaosas Tartu maakonna Kastre vallaga ja loodes Tartu maakonna Kambja vallaga ning lõunaosas Võru maakonna Võru vallaga.

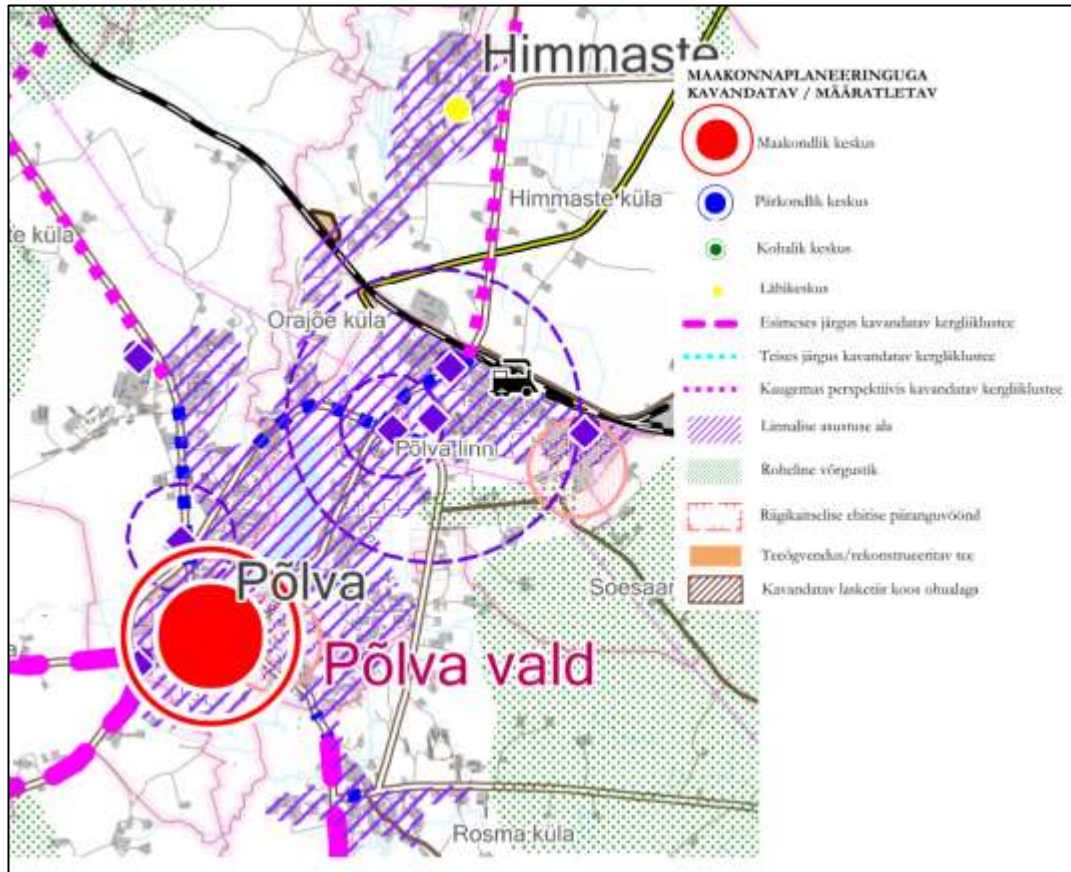
Põlva valla territooriumil asub valla- ja maakonnakeskusena vallasisene linn Põlva linn, kolm alevikku: Ahja, Mooste ja Vastse-Kuuste ning 70 küla: Aarna, Adiste, Akste, Andre, Eoste, Himma, Himmaste, Holvandi, Ibaste, Jaanimõisa, Joosu, Kaaru, Kadaja, Kanassaare, Karilatsi, Kastmekoja, Kauksi, Kiidjärve, Kiisa, Kiuma, Koorvere, Kosova, Kähri, Kärsa, Lahe, Laho, Leevijõe, Logina, Loko, Lootvina, Lutsu, Mammaste, Meemaste, Metste, Miiaste, Mustajõe, Mustakurmu, Mõtsküla, Naruski, Nooritsmetsa, Orajõe, Padari, Partsi, Peri, Pragi, Puskaru, Puuri, Rasina, Roosi, Rosma, Savimäe, Soesaare, Suurküla, Suurmetsa, Säkna, Säassaare, Taevaskoja, Terepi, Tilsi, Tromsi, Tännassilma, Uibujärve, Valgemetsa, Valgesoo, Vana-Koiola, Vanaküla, Vanamõisa, Vardja, Viisli ja Vooreküla (joonis 1).

Joonis 1. Põlva vald

Põlva vallas elab 01.01.2019 seisuga 14090 inimest, neist Põlva linnas 5333, Mammaste külas 628 ja Himmaste külas 498. Ahja aleviku elanike arv on 484, Mooste alevikus 430 ning Vastse-Kuuste alevikus 412¹.

Põlva linn koos Mammaste ja Himmaste küla tiheasustusalaga moodustab linnalise asustusega ala (joonis 2), alal kus elab peaaegu pool valla elanikkonnast.

Joonis 2. Väljavõte Põlva maakonnaplaneeringust 2030+

Statistikaameti 2014. aasta prognoos ennustab, et aastaks 2035 võib maakonna elanike arv väheneda 5700 elaniku võrra². Kuna Statistikaameti prognoos käsitles haldusreformi eelset maakonda, tuleks reformi käigus muutunud maakonna piiride tõttu prognoosi vähendada veel umbes 2400 elaniku võrra.³ Sama trend on ka Põlva vallas, elanike arv väheneb. Elanikkonna vähenemise põhjuseks on olnud negatiivne loomulik iive ja negatiivne rändesaldo.⁴

Keskkonnamõju strateegiline hindamine teostatakse Põlva valla üldplaneeringule. Paralleelselt üldplaneeringu koostamisega viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH), mille eesmärgiks on arvestada laiemalt erinevaid keskkonnast tulenevaid kaalutlusi üldplaneeringu koostamisel ja tagada jätkusuutlik areng. KSH koostamisel kirjeldatakse ja hinnatakse üldplaneeringu elluviimisega kaasneva võivaid olulisi keskkonna-, majanduslikke-, sotsiaalseid ning kultuurilisi mõjusid. KSH aruanne on osa üldplaneeringu dokumentatsioonist.

¹ Põlva Vallavalitsus

² Statistikaamet

³ Põlvamaa arengustrateegia 2035+ www.polvamaa.ee

⁴ Statistikaamet

Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja kehtestaja, keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja

Üldplaneeringu koostamise algataja, vastuvõtja ja kehtestaja on Põlva Vallavolikogu. Üldplaneeringu ja KSH koostamise korraldaja on Põlva Vallavalitsus.

Üldplaneeringu koostab Põlva Vallavalitsus koostöös konsultandiga. Üldplaneeringu koostamise konsultant ja KSH koostaja selgub riigihanke tulemusena.

Põlva valla visioon

Põlva on toimeka kogukonnaga vald, kus hoitakse ja väärtustatakse mitmekesist omakultuuri ning aktiivset eluviisi. Põlva noored on ettevõtlikud ja tolerantset ning kodukohatunnetusega. Põlva vald oma puhta looduse ja miljööväärtuslike aladega on koht, kus elatakse põlvest põlve. Valla koostöö teiste organisatsioonidega on aktiivne ja avatud. Valla eri piirkonnad on saavutanud ühtlase arengutaseme ja on majanduslikult jätkusuutlikud⁵.

Strateegilised arengusuunad ja eesmärgid aastani 2030⁶

- Vald on hinnatud elukeskkond puhta loodusega ning tuntud roheline mõttelaadi poolest.
- Vallas on arenenud ettevõtlus, mis tagab töökohad ja konkurentsivõimelised töötasud. Olemasolev infrastruktuur toetab ettevõtluse arengut.
- Vald on sotsiaal-majanduslikult tasakaalustatult arenenud, jätkusuutlik ja innovaatiline, siin toimivad elujõulised peresuhted, sotsiaalne sidusus, kvaliteetne elukeskkond ja vajadustele vastavalt välja arendatud tervishoiusüsteem on alus sotsiaalsele turvatundele, heaolule ning kõrgele elatustasemele.
- Kõigile on kättesaadav kvaliteetne, õppija ja ühiskonna vajadusi arvestav haridus. Haridusasutuste võrgustik on optimaalne ja kaasaegne. Huviharidus pakub mitmekülgeid võimalusi õppeks.
- Valla külad on elujõulised, toimub aktiivne seltsitegevus ja areneb loomemajandus, loodud on omaalgatus ja loovust väärtustav keskkond. Tugevad kogukonnad kujundavad oma elukeskkonda, hoiavad omakultuuri, talletavad ja kannavad edasi rahvakultuuripärandit. Loodud on soodsad tingimused elujõulise, avatud ja mitmekülge kultuuritegevuse arenguks, selles osalemiseks ning nautimiseks.
- Valla elanikkond kasutab terviseradasid, spordi- ja mänguväljakuid aktiivseks puhkuseks. Olemasolevad spordirajatised on baasiks rohketele spordiklubidele ja harrastussportlastele. Valla spordi- ja puhkerajatised on avatud kasutamiseks kõigile ning tuntud Eestis ja ka välismaal.
- Saavutatud on valla järjepidev ja jätkusuutlik areng. Arengu kavandamisse on kaasatud kogukond. Valla juhtimine on korraldatud läbi kvaliteetse ja läbipaistva valitsemise, mis tagab kõrge haldussuutlikkuse.

⁵ Põlva valla arengukava aastateks 2019-2030

⁶ Põlva valla arengukava aastateks 2019-2030

Põlvamaa arengustrateegia

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus seab omavalitsustele ülesande kavandada ühiselt maakonna arengut ja suunata selle elluviimist. Põlvamaa arengustrateegia 2035+ üldeesmärk on tingimuste loomine Põlvamaa kui terviku igakülgsuks arenguks. Strateegiaga kavandatakse maakonna arengut terviklikult, võttes arvesse nii vajadust tugevdada maakondlikke, piirkondlikke ja kohalikke keskuseid kui olulisi teenuste ja töökohtade pakkumise kohti kui ka säilitada ajalooliselt välja kujunenud hajaasustust kui üht Põlvamaa omapära.⁷ Põlvamaa arengustrateegias seatud eesmärgid ja tegevussuunad on kohaliku tasandi tegevuse kavandamise aluseks.

Joonis 3. Põlvamaa arengustrateegia 2035+ ruumiline üldlahendus⁸

Üldplaneeringu eesmärk

Üldplaneeringu koostamise eesmärgiks on kogu omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine.

Üldplaneeringuga luuakse eeldused elanike, ettevõtete ja külaliste vajadustega arvestava, loodust säästva ning arengut toetava keskkonna olemasoluks ja säilimiseks.

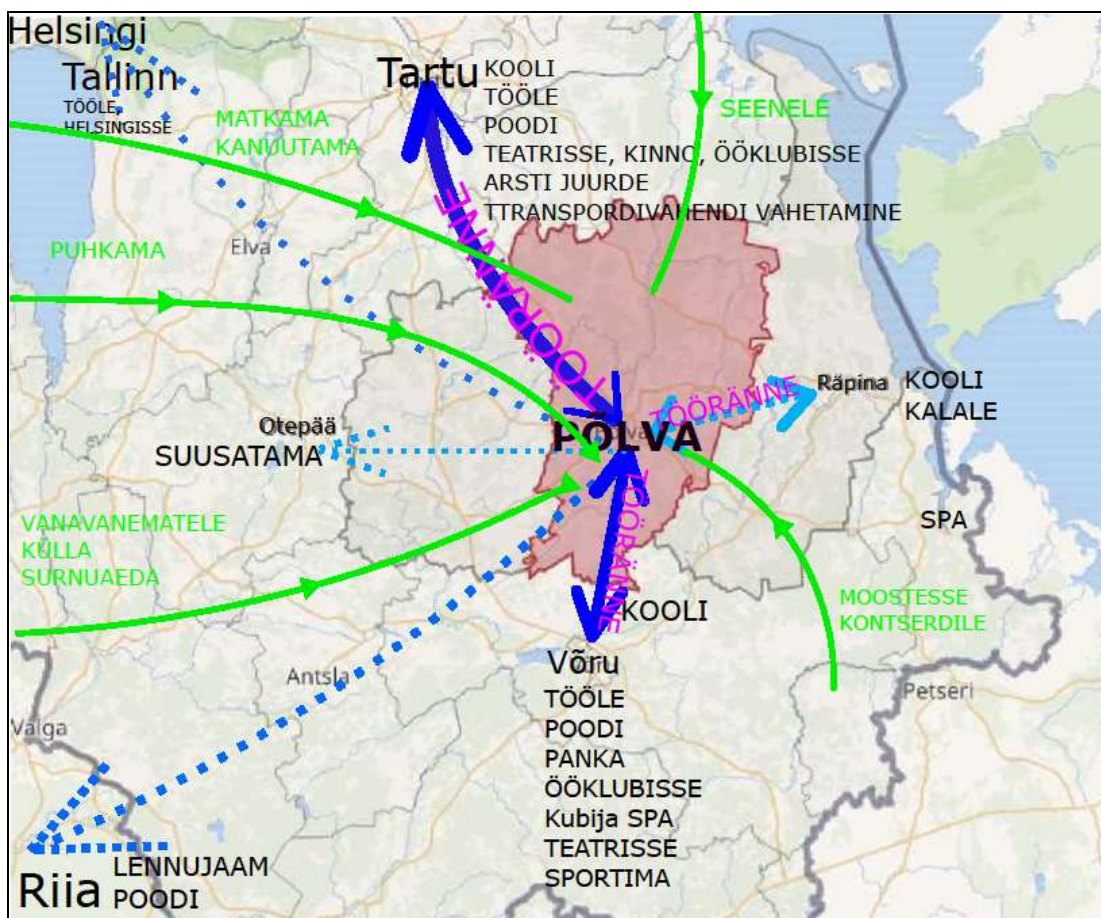
Põlva vald on heaks elukohaks neile, kes soovivad kvaliteetset, hajusat, rahulikku ja vaikset elukeskkonda, kus head ühendused, eelkõige Tartu ja Võru suunas, ei takista õpi- ja töörännet ning teenuste kättesaadavust.

⁷ [Põlvamaa arengustrateegia 2035+](#)

⁸ [Põlvamaa arengustrateegia 2035+](#)

Põlva valla korrastatud ja hästi ligipääsetav keskkond võimaldab sisukat, kultuurset, aktiivset ja sportlikku ajaveetmist ning erinevate ettevõtlusviiside ja -valdkondadega tegelemist.

Joonis 4. Liikumissuunad ja -põhjused Põlva vallas⁹

Põlva valla üldplaneeringuga kavandatakse võimalikult ühtsed põhimõtted hoonestusalade ja detailplaneeringu kohustusega alade määramiseks, maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste, maakasutuse juhtotstarbe, maksimaalse ehitusmahu, hoonestuse kõrguspiirangu ja haljastusnõuete määramiseks ning määratletakse ühtsed nõuded kohaliku teede võrgu arendamiseks.

Eesmärk on soodustada keskkonناسäästlikke ja energiatõhusaid lahendusi, eelistades olemasoleva hoonestatud keskkonna laiendamist või tihendamist, varem kasutuses olnud või ebapiisavalt kasutatud alade otstarbekamat kasutamist. Põlva valla suuremad tööstus- ja tootmisalad on koondunud kaasaegse taristuga piirkondadesse, lisaks traditsioonilistele tootmissuundadele – põllumajandus ja puidutööstus – on võimalused kaasaegsete, säästlike ja kohaliku ressursi väärtustavate ettevõtlussuundade arendamiseks.

"Tartu verandaks" olemine annab võimaluse keskenduda eelkõige puhta ja rahuliku elukeskkonna pakkumisele ning hinnatud puhkepiirkonna kujundamisele.

⁹ Põlva valla üldplaneeringu seminar 03.10.2018

Põlva valla üldplaneeringu eesmärkide sõnastamisel on kasutatud 03.10.2018 toimunud üldplaneeringu seminari tulemusi. Seminari kokkuvõtted on käesoleva dokumendi lisa 2 "Üldplaneeringu seminari kokkuvõte".

Üldplaneeringu ülesanded

PlanS § 75 lõike 2 kohaselt lähtutakse üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete otsustamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist.

Põlva valla üldplaneeringu põhieesmärk on kogu omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine ja hästi töötavate üldiste põhimõtete ja tingimuste abil eelduste loomine elanike, ettevõtete ja külaliste vajadustega arvestava, loodust säästva ning arengut toetava keskkonna olemasoluks ja säilimiseks.

Põlva valla üldplaneeringu koostamisel on lisaks Põlva valla arengukavale aastateks 2019 – 2030 ja Põlvamaa arengustrateegiale 2035+ aluseks ka Põlva maakonnaplaneering 2030+, mille peamiseks eesmärgiks on sisendi andmine kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamiseks, tuues tasakaalustatud arengu kontekstis välja olulised riikliku tasandi vajadused.¹⁰ Põlva maakonnaplaneeringus 2030+ on antud põhimõtted ja tingimused linnalise asustusega aladel, tiheasumites ja maalises piirkonnas. Maakonnaplaneering sisaldab suuniseid ja soovitusi, mida üldplaneeringute koostamise raames kaaluda, millele tähelepanu pöörata ja milliseid tingimusi määrata või täpsustada. Kuna PlanS § 75 lõike 2 kohaselt lähtutakse üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete otsustamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist, on võimalik, et osa üldplaneeringule seatud ülesandeid lahendatakse edaspidi teemade või osade kaupa.

Põlva valla üldplaneeringuga tuleb ruumilist keskkonda kohandada nii kahanevale ja vananevale elanikkonnaga kui kasvava ja nooreneva elanikkonnaga piirkondadele. On selge vajadus **linnalise ning maalise asustusega alade ning kompaktse iseloomuga asustuse senisest selgema piiritlemise ja arengu tingimuste määratlemise järele**. Hea elukeskkonna pakkumine annab võimaluse elanike arvu vähenemise aeglustumiseks või isegi peatumiseks.

Kuna kehtivad üldplaneeringud on valdavalt koostatud ajal, mil suure arendussurve tõttu püüti ehitustegevust reguleerida peamiselt ainult läbi detailplaneeringute koostamise, siis esmatähtis on üle vaadata **detailplaneeringu koostamise kohustusega ajad ja juhud ning üldplaneeringuga määrata üldised kasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused**.

Põlva maakonnaplaneeringust 2030+ tulenevad suunised detailplaneeringu (tabelis DP) koostamise kohustusega alade ja juhtude kaalumiseks väärtuslikel maastikel ja roheline võrgustikuga aladel (vt tabel 1).

¹⁰ [Põlva maakonnaplaneering 2030+](#)

Tabel 1. Põlva maakonnaplaneering 2030+ tulenevad suunised

	Väärtuslik maastik	Roheline võrgustik
1. Üksikelamu või suvila koos kõrvalhoonetega	-	-
2. Enam kui 1 elamu või 1 tootmishoone	Kaaluda DP koostamise kohustust	Kaaluda DP koostamise kohustust
3. Tootmisala (sh kaevandusala) ja avalikkusele suunatud funktsiooniga uus hoonestus	Kaaluda DP koostamise kohustust	Kaaluda DP koostamise kohustust
4. Maastikul domineerivad objektid		
4.1. Tuulegeneraatorid (v.a väiketuulik õuealal/tootmisalal)	Kaaluda DP koostamise kohustust	Kaaluda DP koostamise kohustust
4.2. Mobiilsidemastid	Kaaluda DP koostamise kohustust	Kaaluda DP koostamise kohustust
4.3. Vesiehitised	Kaaluda DP koostamise kohustust	-
4.4. Kõrgepingeliinid (õhuliinid)	Läbi planeeringu	-
4.5. Päikesepaneelide paigaldamine avamaastikul	Kaaluda DP koostamise kohustust	-

Põlva valla üldplaneeringuga tuleb **üle vaadata ja vajadusel muuta asustusüksuste piirid ning tiheasustusega alad** sh maareformiseaduse ja looduskaitseaduse tähenduses. Põlva vallas on piirkondi, kus kohalik vee-ettevõtja ei suuda tagada liitumist ühisveevõrgi ja -kanalisatsiooniga ja elanikel puudub võimalus lokaalsete lahenduste jaoks toetust saada näiteks hajaasustuse programmist, sest elatakse asustusüksusena määratud aleviku piirides või tiheasustusalaks määratud kohas. Samuti vajab väljaselgitamist uute elamualade tegelik vajadus ning varemplaneeritud elamumaade otstarbekus. Asustuse suunamisel tuleks lähtuda tihendamise printsiibist, aga samuti määrata piir, kuhu võimalik laienemine oleks veel majanduslikult otsarbekas.

Lisaks ülaltoodule on üldplaneeringus vajalik muutunud seadusandluse valguses ja halduspiiride tõttu **täpsustada tee kaitsevööndeid, määrata tingimused avalikult kasutatavate teede määramiseks ja avalikes huvides omandamiseks, sh sundvõõrandamiseks, või määrata sundvalduse seadmise vajadus.**

Paisude likvideerimisega on tekkinud olukordi, kus veekogude ehituskeeluvöönd on suurenenud (näiteks Kiidjärve veskijärve paisjärve allalaskmisega on ehituskeeluvöönd suurenenud) ja seepärast on vaja üldplaneeringus **tähelepanu pöörata veekogude ehituskeeluvööndi ulatusele ning põhjendatud juhtudel teha ettepanek ehituskeeluvööndi suurendamiseks või vähendamiseks.**

Üldplaneeringu koostamisel võib vajadus tekkida ka muude ülesannete lahendamist (sh seotud eelpool nimetatud ülesannete lahendamisega), mis ei ole eraldi välja toodud. Tekkivad ülesanded lahendatakse jooksvalt või lahendatakse edaspidi temade või osade kaupa. Varasemates üldplaneeringutes ja lahendatud ülesanded, mis sobivad Põlva valla ruumilise arengu eesmärkidega, võetakse üldplaneeringutest üle ja vajadusel täpsustatakse neid edaspidi.

Tuleb silmas pidada, et Põlva maakonnaplaneering 2030+ koostati haldusreformieelse Põlva maakonna territooriumi kohta. Seetõttu võib üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete lahendamise kaudu tekkida vajadus Põlva maakonnaplaneeringu 2030+ muutmiseks (PlanS § 75

lõige 3). Sel juhul tehakse vastav ettepanek Põlva valla üldplaneeringu seletuskirja ja vajadusel ka maakaasutuskaardile.

Üldplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud

Üldplaneeringut algatades selge vajadus uuringute läbiviimiseks puudub. Üldplaneeringu käigus viiakse läbi keskkonnamõtjude strateegiline hindamine. Analüüse ja uuringuid tuleb koostada eelkõige vajadusest lähtuvalt ning analüüside vajadus võib tekkida üldplaneeringu koostamise erinevates etappides. Kui üldplaneeringu koostamise käigus selgub, et varasematest uuringud ja analüüsid ei ole piisavad või puuduvad, tellitakse vajalikud uuringud või analüüsid. Vajalikuks võib osutada mobiilpositsioneerimise andmetel põhinev pendelrände uuring koos lähte- ja sihtkohtade analüüsiga ning piirkondade külastusdünaamikaga, Põlva linna jt suuremate asulate välisõhu mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamine, endiste suvituspiirkondade (nt Valgemetsa, Taevaskoja vms) elukeskkonna uuring koos võimalike arengutsenaariumitega, maakonnaplaneeringuga määratud keskustes toimunud haldusreformijärgsete muudatuste analüüs, elukeskkonna ootuste kaardistamine või olemasoleva ja planeeritud maakasutuse analüüs asustuse arengu suunamiseks koos majanduslike põhjendustega.

Üldplaneeringu koostamise korraldamine ja kaasamiskava

Üldplaneeringu koostamist korraldab Põlva Vallavalitsus. Põlva Vallavalitsuse 14.11.2018 korraldusega nr 2-3/698 on moodustatud üldplaneeringu koostamise komisjon kelle ülesanneteks on aidata igakülgset kaasa üldplaneeringu koostamisele ja huvide tasakaalustamisele, analüüsida ja kontrollida koostatava üldplaneeringu ettepanekuid, teha ettepanekuid valla tasakaalustatud ruumiliseks arenguks, planeeringu koostamise korraldamiseks ning avalikkuse kaasamiseks. Komisjoni seisukoha alusel kujundatakse Põlva valla arvamus planeeringu või esitatud ettepanekute ja arvamuste kohta.

Üldplaneeringu koostamisel ollakse teadlikud, et lisaks kehtivatele õigusaktidele tuleb arvestada planeeringuala puudutavate arengustrateegiatega ja -kavadega, kehtivate planeeringutega ja riiklike uuringutega. Põlva valla üldplaneeringut koostatakse koostöös valitsusasutustega ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega.

Üldplaneeringu koostamisel püüab vallavalitsus võimalikult palju rakendada ametnike erialaseid teadmisi ja oskusi ning kaasata pädevaid konsultante nendes üldplaneeringu koostamise etappides, kus ametnikel vastavad oskused puuduvad või puudub selleks ajaline ressurss. Üldplaneeringu koostamisel vajalikud konsultandid leitakse riigihankega. Keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja leitakse samuti riigihankega.

PlanS § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb, ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. PlanS § 76 lõike 2 kohaselt kaasatakse üldplaneeringu koostamisse valdkonna eest vastutav minister, isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või üldplaneeringu elluviimise või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad

mittetulundusühingud ja sihtasutused. PlanS § 76 lõike 3 kohaselt võib üldplaneeringu koostamisse kaasata isiku, kelle huve planeering võib puudutada.

Üldplaneeringu koostamisel tuleb määratleda koostöö tegijad ja kaasatavad tulenevalt planeeringu ja planeeringuala iseloomust ning tagada piisav ja nõutav suhtlus kogu protsessi vältel.

Tabel 2. Koostöötegitjad ja kaasatavad

Isik/asutus	Kaasamise selgitus
Rahandusministeerium (RaM) Riigihalduse minister	PlanS § 76 lg 2
Kaitseministeerium	planeeringuala asub riigikaitsealises ehitises
Maaeluministeerium	planeeringualal asuvad väärtuslikud põllumajandusmaad (RaM 29.10.18 kiri nr 14-10/7266-2)
Kultuuriministeerium	planeeringualal asuvad määramisväärtuslikud alad ja üksikobjektid (RaM 29.10.18 kiri nr 14-10/7266-2)
Keskkonnaministeerium	planeeringualal asub reformimata riigimaid
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Planeering käsitleb ministeeriumi vastutusvaldkonda puudutavaid küsimusi (RaM 29.03.19 kiri 14-11/1712-3)
Keskkonnaamet	planeeringualal asub kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kaitstava looduse üksikobjekt
Maa-amet	planeeringualal asub riigi omandis olevaid maid, planeeringualal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa
Lennuamet	planeeringuala hõlmab Ridali lennuvälja, alale ulatub Tartu lennuvälja lähiala
Maanteeamet	planeering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis
Muinsuskaitseamet	planeeringualal asuvad kinnismälestised
Põllumajandusamet	planeeringualal asuvad maaparandussüsteemid
Päästeamet	planeeringualal või selle vahetus läheduses asub ohtlik või suurõnnetuse ohuga ettevõtte ja planeering käsitleb tuleohutusnõudeid
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	planeeringualal asuvad raudteerajatised
Terviseamet	planeeringuga käsitletakse tervisekaitsealaste rakendamist, sealhulgas müra ja vibratsiooni küsimusi
Veterinaar- ja Toiduamet	avaldas soovi olla kaasatud (13.07.2018 kiri 1.1-23/6410)
Kanepi vald	PlanS § 76 lõige 1
Kambja vald	
Kastre vald	
Räpina vald	
Võru vald	
Riigimetsa Majandamise Keskus	planeeringualal asuvad riigimetsa maad
Kaitseliit	planeeringualal asuvad Kaitseliidu objektid
Tilsi Küla Taluperede Veeühistu	planeeringuala elanikke esindav mittetulundusühing (PlanS § 76 lõige 2)
Laheda Jahiselts	
Põlvamaa Põllumeeste Liit	
Rasina maaparandusühistu	
Vastse-Kuuste Jahiselts	
Matkaklubi Lõunamatkad	
Jakob Hurda nim. Põlva Rahvahariduse Selts	
Põlva Rotary Klubi	
Põlva Jahiselts	
Põlva Naisliit	

Aarna Jahiselts
Mittetulundusühing Põlvamaa Metsaühistu
Eesti Erametsaliit
MTÜ Põlvamaa Arengukoda
Põlvamaa Pensionäride Liit
MTÜ ORAJÕE SELTS
Rasina Külaarendamise Selts
Mittetulundusühing Abiks Laheda Valla Eakale
Mooste Mõisa Arendusselts
Laho Küla Selts
Põlva Seto Selts
Tikuta Maaparandusühing
AHJA MAAELU ARENDAMISE SELTS
Karilatsi Küla Selts
Mittetulundusühing "Lahedad Naised Lahedalt"
MITTETULUNDUSÜHING KÄHRI-LAANE MAAPARANDUSÜHISTU
Rosma Küla Selts
Vanaküla-Holvandi Külaselts
Hatiku Külaselts
Mittetulundusühing Kodukant Lootvina
Mittetulundusühing Valgemetsa mittetulundusühing LEEVIJÕE
Mittetulundusühing Põlvamaa Turism
Mittetulundusühing Kähri Seltsimaja
Viisli Küla selts
Mittetulundusühing Põlvamaa Patriot
Mittetulundusühing Himmaste
Mittetulundusühing TOLEKA AHJA
MTÜ Adiste
MTÜ Leevijõe Seisundi Parandamine
Mittetulundusühing Rosmamäe Selts
MTÜ Eoste-Valgesoo
Mittetulundusühing Mammaste Külaselts
MTÜ Ahjajõe
Mittetulundusühing Ogarate Talude Võrgustik
MTÜ Mooste Loodushoid
MTÜ Partsi-Uibujärve külaselts
Mittetulundusühing Taevaskoja
Metsatervendue OÜ

MTÜ Põlva Kodanik	
Eesti Keskkonnatühenduste Koda	valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendav organisatsioon (PlanS § 76 lõige 2)
Mittetulundusühing Kagu Ühistranspordikeskus	maakondlik esindusorganisatsioon
Põlvamaa Partnerluskogu	
Põlvamaa Omavalitsuste Liit	
Põlvamaa Arenduskeskus	
AS Eesti Raudtee	planeeringualal asuvate taristuobjektide omanik/valdaja
Elektrilevi OÜ	
Elering AS	
Telia Eesti AS	
Elisa Eesti AS	
Tele2 Eesti Aktsiaselts	
Eesti Lairiba Arenduse AS	
Eesti Gaas AS	
aktsiaselts Põlva Vesi	
Aktsiaselts Põlva Soojus	
Aktsiaselts Tootsi Turvas	
Osaühing Vastse-Kuuste Soojus	
Usaldusühing Madesaare	
Põlva Tarbijate Ühistu	
Aktsiaselts Põlva Haigla	
Osaühing Põlva Agro	
Aktsiaselts Lõuna Pagarid	
Acino Estonia OÜ	

Koostöö tegijate ja kaasatavate isikute/asutuste nimekiri võib üldplaneeringu koostamise protsessi ajal täpsustuda/täieneda ja sel juhul tuleb vastava menetluse etapi ajal sellega arvestada.

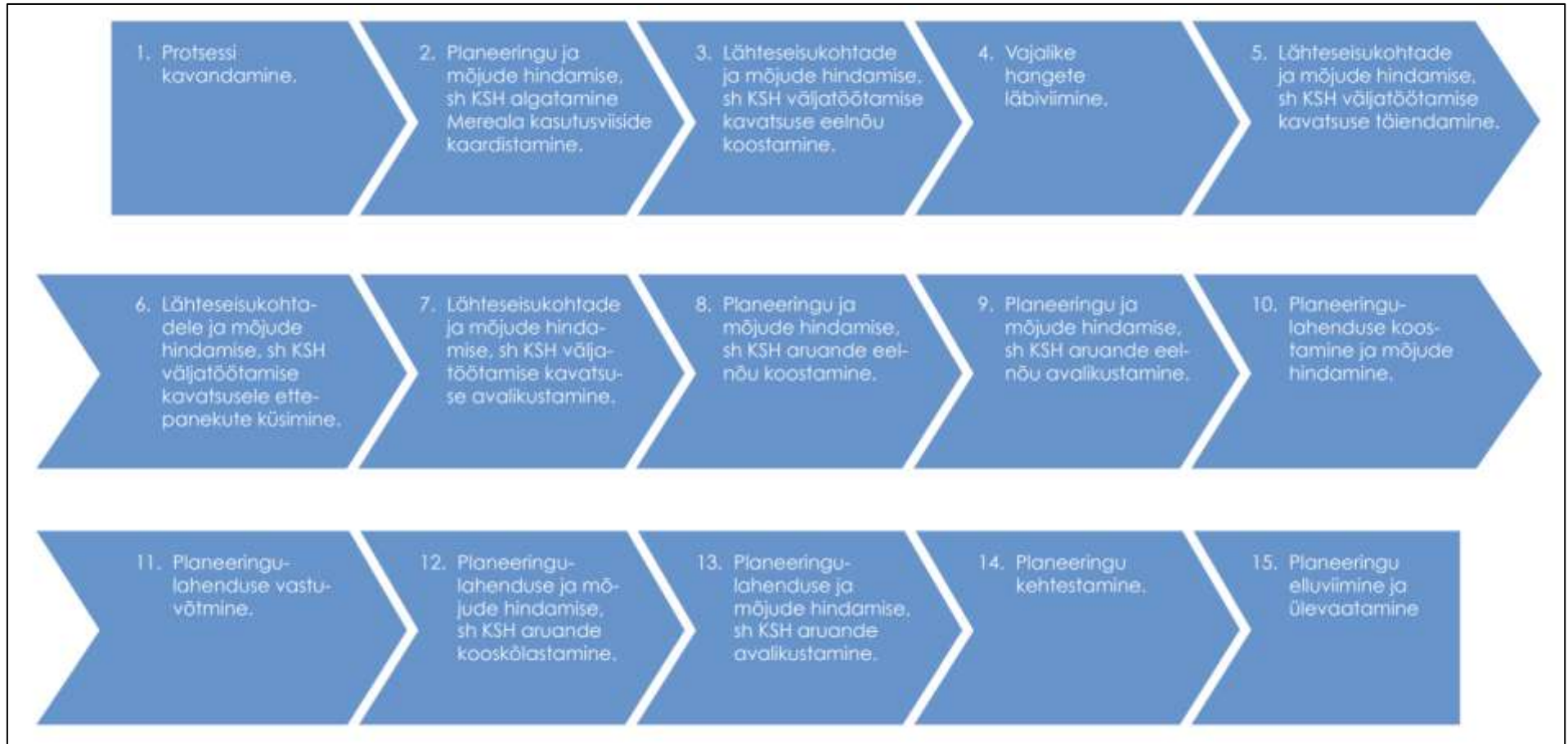
Tagamaks asjakohase info leviku kõigile huvilistele, eelkõige piirkonna elanikele ning maaomanikele, keda ei esinda otseselt ükski ühendus ega esindusorganisatsioon, kasutatakse info levitamiseks võimalikult laia piirkonna infokanalite valikut. Eelkõige on see vajalik kõige olulisema ja laiema sihtgrupini – piirkonna elanikud ja maaomanikud – jõudmiseks. Ametlike teadaannete ja artiklite avaldamiseks kasutatakse ajalehti Põlva Teataja ja Lõunaleht. Infot jagatakse ka sotsiaalvõrgustiku Facebook kaudu. Samuti kuvatakse kõik teated, uudised, vajalik info Põlva valla veebilehel www.polva.ee.

Tabel 3. Kasutatavad infokanalid

Ajalehed	
Põlva Teataja	vallaleht
Lõunaleht	maakondliku levikuga ajaleht
Elektrooniline väljaanne	
Ametlikud Teadaanded	www.ametlikudteadaanded.ee , teavitatakse planeeringu algatamisest ja kehtestamisest
Veebilehed	
Põlva valla koduleht	www.polva.ee
Põlva valla <i>Facebooki</i> leht	
Muud infokanalid	
Külavanemate infolist	kulavanemad@polva.ee
Infostendid	
Flaietid ja voldikud	

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise ajakava

Üldplaneeringu ja KSH koostamise ajakava on koostatud võimalikult prima koostöö korral erinevate osapooltega. Ajakava on esialgne ja sellesse võib tulla muudatusi, mis sõltuvad üldplaneeringu ja KSH menetlustoimingute kestvusest.

Joonis 4. Üldplaneeringu protsess¹¹

¹¹ Nõuanded üldplaneeringu koostamiseks, Rahandusministeerium 2018

Tabel 4. Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise ajakava

Tegevus	2019												2020												2021												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ÜP lähteseisukohtade ja KSH VTK koostamine ja ettepanekute küsimine	■	■	■	■																																	
ÜP eelnõu koostamine ja KSH aruande koostamine					■	■	■	■	■	■	■	■																									
ÜP eelnõu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek ja tulemuste avalik arutelu													■	■	■																						
ÜP eelnõu ja KSH koostamine ja täiendamine															■	■	■	■	■																		
ÜP eelnõu ja KSH aruande eelnõu esitamine kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks																			■	■	■	■	■														
ÜP ja KSH aruande vastuvõtmine																									■	■											
ÜP avalik väljapanek ja tulemuste avalik arutelu																											■	■	■								
Tulemuste läbitöötamine ja vajalike muudatuste tegemine																														■	■	■					
ÜP esitamine heakskiitmiseks																																		■	■	■	
ÜP kehtestamine																																			■	■	

Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus

PlanS § 82 lõike 2 kohaselt märgitakse keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamise eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjasse puutuv teave.

PlanS § 82 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele.

Keskkonnamõju hindamise ulatust on käsitletud käesoleva dokumendi peatükis "Üldinfo" ja peatükis "Planeeritava ala iseloomustus ja keskkonnamõju hindamise ulatus" ja eeldatavat ajakava on käsitletud käesoleva dokumendi peatükis "Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise ajakava".

Mõjude iseloomu, ulatust, olulisust ning negatiivsete mõjude leevendamise võimalusi hinnatakse ja käsitletakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel vaadeldakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat mõjusid looduskeskkonnale, sh inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale ning kultuuripärandile. Väljakujunenud tavapraktika, mida toetab direktiiv ja Eesti õigusaktid, on pigem looduskeskkonna-keskne lähenemine. Planeeringute elluviimisel on aga olulised ka sotsiaal-kultuurilisele ja majanduslikule keskkonnale avalduvad mõjud. Kui planeerimismenetluses ilmneb mõni täiendav asjakohane mõju, mida nimetatud mõjude hindamine ei kata, tuleb läbi viia vastava valdkonna asjakohase mõju hindamine, et tagada tasakaalustatud planeerimislahenduse väljatöötamine.

Üldplaneeringu elluviimisega kaasneb eeldatavasti positiivne mõju sotsiaalsele, majanduslikule ja looduskeskkonnale, mis on iseloomult pikaajaline ja kaudne.

Eeldatavalt ei mõjuta üldplaneeringu rakendamine negatiivselt inimese tervist. KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu rakendamise võimalikku mõju asustusstruktuurile ja rahvastiku arengusuundadele, teenuste kättesaadavusele, liikumisvõimalustele, elanike üldisele heaolule jms.

Tuuaakse välja üldplaneeringus kavandavate arengusuundadega kaasnevad võimalikud ohud inimese tervisele ning vajadusel nähakse ette lahendused nende vältimiseks. Inimese tervist ja heaolu mõjutab näiteks liiklusest ja tootmistegevusest tulenev müra ja õhusaaste, aga arvestada tuleb ka ohtlike objektidega. Põlva vallas on 9 keskkonnaohtlikku objekti, neist 8 on jääkreostusobjektid¹², ohtlike objekte on kolm: Olerex AS Põlva tankla, Alexela Oil AS Põlva tankla, Tere AS Põlva Tootmisosakond¹³.

Positiivse mõjuga on seevastu aga inimese tervisele ja heaolule puhkealade ja kergliiklusteede planeerimine. Kergliiklusteede, puhkealade jms planeerimisel hinnatakse võimalikke kaasnevat või mõjuvaid negatiivseid mõjusid. Samuti käsitletakse KSH läbiviimisel üldplaneeringu rakendumisest tulenevat võimalikke olulisi mõjusid majanduskeskkonnale.

Eeldatavalt ei mõjuta üldplaneeringu rakendamine negatiivselt pinnast ega veestikku. Põlva vallas on 37 looduslikku järve, 18 paisjärve, viis tehiskärve ja seitse jõge. Suurimad järved on Saesaare

¹² www.register.keskkonnainfo.ee

¹³ xgis.maaamet.ee

paisjärv, Põlva järv, Arojärv, Tilsa Pikkjärv ja Leevijõe paisjärv. Põlva valla territooriumi läbivad Ahja, Leevi, Lutsu, Luutsna, Mõra, Porijõgi ning Orajõgi. Mõju pinnasele ja veestikule (põhja- ja pinnaveele) tuleneb eeldatavalt asustuse suunamisest, taristuobjektidest, tootmisalade, sh ka maardlatest ning säilitamist vääriivate looduslike alade ja väärtuslike põllumajandusmaade määratlemisest. Hindamisel võetakse arvesse veekogude seisundit ning seda seisundit mõjutavaid koormusallikaid, samuti Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas sisalduvat teavet. KSH koostamisel hinnatakse üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju põhja- ja pinnaveele. Kinnitatud reoveekogumisaladid on Põlva vallas 8: Ahja, Kauksi, Lahe, Mooste, Peri, Põlva, Tilsa, Vastse-Kuuste¹⁴.

KSH koostamisel arvestatakse esineda võivate üleujutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Kui üldplaneeringus kavandatakse elamu-, tootmis- ja tööstusaladelt sademevee juhtimist maaparandussüsteemi, analüüsitakse kaasnevaid mõjusid KSH koostamisel.

Eeldatavalt ei mõjuta üldplaneeringu rakendamine negatiivselt välisõhu kvaliteeti. Paikseid saasteallikaid on Põlva vallas 37¹⁵. Välisõhu kvaliteeti mõjutavad eeldatavalt eelkõige transporditrassid ning tootmis- ja tiheasustusalade paiknemine. Analüüsitakse negatiivsete mõjude (näiteks liiklusest tingitud müra, õhusaaste, valgus jne) inimese tervisele ja healole, mõjude vältimise ja/või vähendamise võimalusi ning leevendamise meetmeid. Tähelepanu tuleb pöörata võimalike konfliktialade vältimisele elamupiirkondade ja olulise mõjuga tööstus- ning taristuobjektide vahel. Samuti tuleb tähelepanu pöörata riigikaitse objektide paiknemisele ja kaasnevatele mõjudele. Mõjude olulisust hinnatakse KSH käigus, detailsemalt käsitletakse teemasid tiheasustusega aladel.

Riigipiiri ülest keskkonnamõju esinemise võimalikkust ette näha ei ole.

Põlva vallas on üks Natura 2000 linnuala – Meelva linnuala ja 12 Natura 2000 loodusala: Ahja, Akste järve, Akste, Ihamaru-Tilleoru, Kivijärve, Kuulmajärve, Laho, Meelva, Mooste, Peramaa, Tahkjärve soo ja Valgesoo loodusala¹⁶. Eeldatavalt ei mõjuta üldplaneeringu rakendamine negatiivselt Natura 2000 võrgustiku alasid, sest üldplaneeringu koostamisel arvestatakse nende kaitse- ja kasutustingimustega. KSH käigus viiakse läbi asjakohane Natura hindamine või Natura eelhindamine, määratletakse objektid ja/või juhud, mille puhul edaspidistes etappides on vajalik Natura asjakohane hindamine.

KSH-s hinnatakse üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt mõju kõikidele kaitstavatele loodusobjektidele, sealhulgas erineva kaitsereežiimiga looduskaitsealustele üksikobjektidele, kaitstavatele liikidele ja kaitstavatele aladele. Põlva vallas on 6 hoiuala, 17 kaitseala, 14 kaitstavat üksikobjekti ja 18 püsielupaika¹⁷, Hindamisel arvestatakse nii olemasolevate loodusobjektidega, sh kaitstavate aladega ning liikidega, ning nende kaitse-eesmärkidega. Vajadusel tuleb arvestada ka projekteeritavate kaitstavate loodusobjektidega.

Eeldatavalt ei mõjuta üldplaneeringu rakendamine negatiivselt rohevõrgustiku toimimist. Üldplaneeringu koostamisel selgitatakse välja rohevõrgustiku täpsustamise vajadus ja seda

¹⁴ www.register.keskkonnainfo.ee

¹⁵ www.register.keskkonnainfo.ee

¹⁶ www.register.keskkonnainfo.ee

¹⁷ www.register.keskkonnainfo.ee

täpsustatakse ja analüüsitakse vajadusel. Tähelepanu pööratakse rohevõrgustiku toimimisele ja sidususele piirnevate aladega ning looduslike alade osakaalule ja terviklikkusele vallas.

KSH läbiviimisel arvestatakse vastavalt vajadusele üldplaneeringuga kavandatavate arengusuundade mõju vallas leiduvatele maavaradele ning vastupidi.

Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel on Põlva vallas 330 kinnismälestist¹⁸ (ehitismälestised, arheoloogiamälestised, kunstimälestised ja ajaloomälestised). Üldplaneeringu koostamisel käsitletakse nii kaitsealuseid kultuurimälestisi kui kultuuripärandit laiemalt. KSH koostamisel tehakse koostööd Muinsuskaitseametiga. Arvestatakse üldplaneeringu võimalikku mõju piirkonna identiteedile ja hinnatakse kultuurikeskkonna säilitamist tagavate tingimuste seadmise piisavust ning vajadusel tehakse strateegilise keskkonnamõju hindamise käigus täiendavaid ettepanekuid.

Negatiivsete mõjude ilmnemisel pakutakse KSH aruandes välja alternatiivsed variandid ja leevendavad meetmed tegevustega kaasnevate negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks ja/või vähendamiseks. Töö käigus selgitatakse välja alternatiivid ja koostatakse nende võrdlused.

Üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsuse täiendamine

PlanS § 81 lõike 1 kohaselt esitab üldplaneeringu koostamise korraldaja üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse nende kohta ettepanekute saamiseks käesoleva seaduse § 76 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutele ja asutustele ning määrab ettepanekute esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva. PlanS § 81 lõike 2 kohaselt esitavad isikud ja asutused üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta oma pädevusvaldkonnast lähtudes ettepanekud, samuti hinnangu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse asjakohasuse ja piisavuse kohta. PlanS § 81 lõike 4 kohaselt kui isik või asutus ei ole oma ettepanekuid määratud tähtaja jooksul esitanud, loetakse, et ta ei soovi üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekuid esitada. PlanS § 81 lõike 5 kohaselt vaatab üldplaneeringu koostamise korraldaja esitatud ettepanekud läbi ning teeb nende alusel üldplaneeringu lähteseisukohtades ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses vajalikud muudatused. PlanS § 81 lõike 3 kohaselt on valdkonna eest vastutaval ministril õigus määrata lisaks lähteseisukohtades nimetatud koostöötegitajatele ja kaasatavatele isikuid ning asutusi, kellega tuleb teha üldplaneeringu koostamisel koostööd või keda tuleb üldplaneeringu koostamisse kaasata.

Esitatud ettepanekud ja koostamise korraldaja poolsed seisukohad ettepanekutele on koondatud tabelisse, mis on esitatud käesoleva dokumendi Lisas 1 "Esitatud ettepanekud".

Käesolevat dokumenti on täiendatud vastavalt lisas 1 toodule.

Üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus avalikustatakse koos isikute ja asutuste esitatud ettepanekutega Põlva valla veebilehel.

¹⁸ www.register.muinas.ee

Lisa 1. Esitatud ettepanekud

Esitatud ettepanek (enne LSK ja KSH VTK koostamist)	Vastusseisukoht
<p>Veterinaar- ja Toiduamet, 13.07.2018 nr 1.1-23/6410 Pöördume Teie poole palvega teha üldplaneeringute koostamisel oma haldusterritooriumil valikud taudistunud põllumajandusloomade võimalike matmispaikade osas. Üldplaneeringuga kehtestatud võimalikud matmispaigad on kasutatavad ainult äärmisel vajadusel. Nimetatud vajadus võib olla tingitud elutähtsa teenuse katkestusest või taudi iseloomust ja nakkusohtlikkusest (taudid, mis levivad kergesti õhu kaudu (nt suu- ja sõrataud) ja/või võivad olla nakkusohtlikud inimestele) või taudi eskaleerumisest, mille puhul kuulutatakse välja eriolukord. Esmane valik korjuste kahjutustamiseks jääb AS Vireen. Ootame Teie poolset tagasisidet üldplaneeringus kehtestatavate võimalike matmispaikade või põhjendusi nende puudumise kohta.</p>	<p>Võetakse teadmiseks, ettepanekut kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus.</p>
<p>Tehnilise Järelevalve Amet, 01.10.2018 e-kiri Tehnilise Järelevalve Amet on tutvunud Teie 21.09.2018 kirjaga nr 7-1/18-97-1 "Teade Põlva valla üldplaneeringu ja strateegilise keskkonnamõju hindamise algatamisest". Palume Tehnilise Järelevalve Ametit ka edaspidi Põlva valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluses kaasata kui asjaomast asutust. Kontaktiks menetluses on info@tja.ee</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Maanteeamet, 18.10.2018 nr 15-2/18/45149-2 Olete Maanteeametit teavitanud Põlva Vallavolikogu 13.09.18 otsusest nr 1-3/47 algatada Põlva valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Üldplaneeringu koostamise üldiseks eesmärgiks on valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Palume kaasata Maanteeamet üldplaneeringu ja KSH koostamisse PlanS § 76 lõike 1 ja 2 alusel. Planeeringuga seotud teated ja taotlused edastada Maanteeametile e-posti aadressil maantee@mnt.ee. PlanS § 81 lõike 1 alusel palume edastada üldplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsus Maanteeametile ettepanekute esitamiseks.</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Rahandusministeerium, 29.10.2018 nr 14-10/7266-2 Teavitasite 21.09.2018 kirjaga Rahandusministeeriumit Põlva Vallavolikogu 13.09.2018 otsusest nr 1-3/47, millega algatati Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine. Üldplaneeringu koostamise eesmärk on kogu Põlva valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Tutvunud Põlva valla üldplaneeringu algatamisega seotud materjalidega, juhin tähelepanu järgnevale: - üldplaneeringu koostamisel palun arvestada 18.08.2017 kehtestatud Põlva maakonnaplaneeringus 2030+ seatud suunistega, mis on kättesaadav http://www.maavalitsus.ee/kehtiv-maakonnaplaneering4;</p>	<p>Maaeluministeerium on koostöötegitajate hulka lisatud.</p>

<p>- planeeringu koostamisel palun arvestada riiklike uuringute (sh rahvastikuprognoside), erinevate valdkondlike arengukavade, Rahandusministeeriumi koostatud üldplaneeringu koostamise juhise ja Keskkonnaagentuuri tellimisel valminud rohevõrgustiku planeerimisjuhendiga</p> <p>- planeeringu koostamisel palun arvestada, et uute üldplaneeringute koostamine on algatatud või algatamisel ka Põlva valla naaberomavalitsustes ja teha nendega tihedat koostööd;</p> <p>- planeeringu koostamisse palun kaasata ja teha koostööd Maaeluministeeriumiga seoses väärtuslike põllumajandusmaade määramise ja Kultuuriministeeriumiga seoses miljööväärtuslike alade ning väärtuslike üksikobjektide määramisega; - vajadusel määrana koostöötegijad ja kaasatavad isikud ning asutused pärast lähteseisukohtade saamist.</p> <p>Palun hoida Rahandusministeeriumit kursis üldplaneeringu menetlemise erinevate etappidega ja edastada planeeringu koostamisega seotud teave Rahandusministeeriumi e-posti aadressile info@fin.ee ning regionaalhalduse osakonna Põlva talituse ruumilise planeerimise peaspetsialisti e-posti aadressile marika.saks@fin.ee.</p>	
<p>Päästeamet, 12.11.2018 7.2-1/18046-1</p> <p>Meile teadaolevalt ei asu Põlva vallas ühtegi suurõnnetuse ohuga ettevõtet. Ohtlike ettevõteteid on meie andmetel kolm: Alexela Oil AS Põlva tankla, Olerex AS Põlva tankla, AS Tere Põlva tootmisosakond.</p> <p>Kuna valla territooriumil asuvad ohtlikud ettevõtted, tuleb maakasutuse planeerimisel ja ehitise projekteerimisel lähtuda kemikaaliseaduse § 32 nõuetest ning aluseks võtta meetodika „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“. Meetodika on leitav Päästeameti kodulehelt.</p> <p>Üldplaneeringust ja muudest planeeringu juurde käivatest materjalidest peab selguma: 1. olemasolevad riskiallikad (käitised ja nende ohualad, üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad) ja nende mõju hinnang olemasolevale ning sellega arvestamise põhjendus; 2. planeeritavad riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse.</p> <p>Lisaks on võimalik üldplaneeringus paika panna täiendavad objektid, mille puhul on vajalik koostada detailplaneering: 1. suurõnnetuse ohuga või ohtlikkus ettevõttes muudatuste tegemine, mis ei nõua detailplaneeringut; 2. suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtte või nende ohualasse planeerimine, kui tegemist ei ole tiheasutusaladega.</p> <p>Kuna Põlva vallal puudub riskianalüüs, siis tuleb arvestada Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel Lõuna-Eesti päästeala hädaolukordade riskianalüüside regionaalse kokkuvõttega (heaks kiidetud Lõuna-Eesti regionaalse kriisikomisjoni 13.11.2014 istungil). Samas soovitame koostada Päästeameti Lõuna päästkeskuse meetodika alusel Põlva valla riskianalüüs.</p>	<p>Võetakse teadmiseks ja võimalusel määratakse tuletõrje veevõtukohtade asukohad, juurdepääsud, -tüübid, -kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.</p>
<p>Eesti Erametsaliit, 01.02.2019</p> <p>Täname Teid, et olete informeerinud Eesti Erametsaliitu üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessist. Huvitatud osapoolena juhime Teie tähelepanu olulistele metsandusega seotud küsimusele. Erametsaomanike kaasamine. Metsanduslik tegevus maatulundusmaal on pikaajaline protsess, mis eeldab järjepidevust. Paljud erametsaomanikud on kavandanud erinevaid metsamajanduslikke tegevusi alates noore metsa hooldamisest kuni küpses metsas lageraieni. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb</p>	<p>Võetakse teadmiseks.</p>

<p>muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning § 76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Teavitamine peab olema individuaalne. Planeerimisseaduse kohaselt tuleb üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi erinevatest etappidest metsaomanikke, kelle õigusi planeering võib puudutada kaasata planeerimisseaduse § 81 lõike 1; § 82 lõike 4; § 85 lõike 1; § 87 lõigete 1 ja 5; § 88 lõigete 1 ja 3 sätteid jälgides.</p> <p>Milliseid piiranguid saab seada. Põhiseaduse § 32 kohaselt sätestab omandi kasutuse kitsendused seadus. Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine.</p> <p>Metsaseaduse § 231 sätestab: planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele. Eeltoodust tuleneb, et Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 231 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.</p> <p>Piirangutest tuleneva saamata jäänud tulu kompenseerimine. Metsandusliku tegevuse majanduslik tulu tekib metsaomanikele peamiselt uuendusraiate käigus. On metsatüüpe, kus metsa uuendamise võttena saab rakendada ainult lageraiet. Lageraiete keelamine tähendab metsaomanikule saamata jäänud tulu ning metsaomanikel on õigustatud ootus, et see temale kompenseeritakse. Looduskaitsealal kehtestatu piiranguid metsa majandamisele kompenseeritakse omanikele Natura alal kõigis metsades ning väljaspool Naturat nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärssitud, peamiselt tähendab see lageraiete keeldu. Sellistel aladel on makstav kompensatsioon 110 eurot/ ha. Kuna metsaomaniku jaoks ei ole oluline millise regulatsiooni alusel piirang kehtestatakse, tuleb ka planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel omanikule saamata jäänud tulu kompenseerida sarnaselt Natura alal tehtud piirangutele.</p>	
<p>Esitatud ettepanek (LSK ja KSH VTK eelnõule)</p>	<p>Vastusseisukoht</p>
<p>Põllumajandusamet, 13.03.2019 nr 14.5-1/422-1</p> <p>Põlva Vallavalitsus esitas 07.03.2019 kirjaga nr 7-1/19-47-1 Põllumajandusametile ettepanekute küsimiseks Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse.</p> <p>Põllumajandusameti jaoks on oluline, et üldplaneeringu koostamise ülesannetena ja lähteseisukohana oleks kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine (s.h maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamine). Üldplaneeringu koostamisel pakkuda välja, millised on ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused maaparandussüsteemialadel, eelkõige nendel aladel, kus kavandatakse maakasutuse ning ehitusõiguse laienemist/muutmist.</p> <p>Koostatavale väärtuste ja piirangute teemajoonisele kanda maaparandussüsteemide asukohad, mis selgitaksid kitsenduste paiknemist.</p>	<p>Ettepanek võetakse teadmiseks. Koostatavad joonised ei ole veel teada, aga kindlasti arvestatakse maaparandussüsteemide asukohaga ja neist tulenevate kitsendustega. Üldise lähenemise järgi õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja avalikest registritest leitavaid andmeid üldplaneeringus ei dubleerita, küll võetakse need arvesse planeeringulahenduse väljatöötamise juures.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>

<p>Juhime tähelepanu, et alates 01.01.2019 hakkas kehtima uus maaparandusseadus, millest tulenev (nt muu ehitise ehitamine maaparandussüsteemile, lisavee juhtiminemaaparandussüsteemi, maaparandushoid, maa sihtotstarbe muutmine) peaks lihtsalt ja arusaadavalt üldplaneeringus kajastuma.</p> <p>Andmeid maaparandussüsteemide kohta (paiknemine, maa-ala, ühiseesvool) on võimalik saada Põllumajandusameti Lõuna regioonist e-posti teel: polva@pma.agri.ee.</p>	
<p>Terviseamet, 13.03.2019 nr 9.3-4/1509-2</p> <p>Põlva Vallavolikogu algatas 13.09.2018 otsusega nr 1-3/47 Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise. Lähtudes planeerimisseaduse § 81 lõikest 1 esitasite Terviseametile ettepanekute saamiseks üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse.</p> <p>Seoses eeltooduga juhib Terviseamet tähelepanu järgnevatele tervisekaitsealastele keskkonna aspektidele, millega üldplaneeringu ja üldplaneeringu KSH koostamisel arvestada:</p> <p>Joogivee kvaliteet. Põlva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustiku rajamisel ja rekonstrueerimisel soovitame tugineda liitunud valdade ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavadele. Arendamise kavad annavad põhjaliku ülevaate olemasolevast olukorrast, erinevatest arendusprojektidest ja nende teostamise hinnangulisest maksumusest. ÜVK arendamise eesmärgiks on tagada liitunud klientidele kvaliteetne joogivesi ja efektiivne reovee puhastamine, kindlustamaks looduskeskkonna (sh põhja- ja pinnavee) kaitset. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kättesaadavuse tagamine võimalikult paljudele elanikele peaks toimuma läbi järgmiste tegevuste: amortiseerunud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rekonstrueerimine; amortiseerunud reoveepuhastite rekonstrueerimine; amortiseerunud puurkaevpumplate rekonstrueerimine; vajadusel ÜVK süsteemide laiendamine.</p> <p>Valla hajaasustusaladel, kus elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ei ole ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rajamine nendesse piirkondadesse otstarbekas, kaasata elanikke võimalikult palju hajaasustuse programmi raames joogivee kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks ning reoveekäitluse kaasajastamiseks ja tagamiseks.</p> <p>Supluskohad. Kui piirkonnas on veekogud, mida kasutatakse suveperioodil suplemiseks siis, supluskohad, nii ametlikud kui ka mitteametlikud, peavad vastama Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määruse nr 74 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Vastavalt Euroopa Direktiivi nõuetele ja eeltoodud määruse §-le 5 korraldab supluskoha omanik või valdaja suplusvee seire vastavalt seirekalendri. Kui supluskohas ei teostata suplusvee uuringuid, siis tuleks suplejaid teavitada, et kasutatav veekogu ei ole enam supluskoht ning suplusvee kvaliteeti ei kontrollita. Kui supluskohas on juba pikaajalisel kasutusel, jääb see omaniku vastutusalasse. Supluskoha omanik või valdaja korraldab suplusvee seiret ning andmed veekvaliteedi kohta kuuluvad avalikustamisele. Üldsusele ettenähtud teabe kättesaadavuse supluskohas tagab supluskoha omanik või valdaja. Üldsuse teavitamise nõue kehtib ka mitteametlike supluskohade kohta. Täpsustada Põlva valla supluskohadega seonduvat.</p> <p>Maakasutuse kavandamisel tuleb silmas pidada, et tegevuste planeerimisel ei halvendata seisu- ja vooluveekogude seisundit.</p> <p>Liiklusrüü. Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus (edaspidi AÕKS) ja müra normtasemeid sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed</p>	<p>Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse Põlva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga aastateks 2019 - 2030. Supluskohtadega seonduv võetakse teadmiseks ja arvestatakse üldplaneeringu koostamisel, samas suplusvee kvaliteedi kontrollimine ja teabe kättesaadavus supluskohas ei ole üldplaneeringuga lahendatav teema. Müratasemeid käsitletakse vastavalt PlanS'ile ja üldplaneeringu ülesannete täpsustamisel. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse müratundlike objektide kavandamisel võimalike negatiivsete mõjudega, uute tootmismaade kavandamisel arvestatakse nende võimalike mõjudega, vajadusel töötatakse välja leevendusmeetmed. Valgusreostusega seonduv võetakse teadmiseks ning uute kergliiklusteede planeerimise korral kaalutakse leevendavate meetmete vajadust. Soovitus mitte planeerida kaitsevöönditesse elamuid ega sotsiaalobjekte, võetakse teadmiseks ning seda kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>

<p>ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid”, mis jõustus 01.02.2017. Määrata Põlva valla maa-alal AÕKSi § 7 järgsed mürakategooriad ning alad, kus tuleb tagada liiklus- ja tööstusmüra siht- ning piirväärtused. Müra- ja saastetundlikud objektid. Amet ei soovita müra- ja saastetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede (maantee, raudtee, tänav) lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid. Uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) planeerimisel hinnata, millised piirkonnad ja keskkonnaningimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele.</p> <p>Tootmistegevuse negatiivsed mõjud. Ameti varasemale kogemusele tuginedes juhime tähelepanu, et ka keskkonnasõbraliku tootmise puhul on tootmisprotsesse, mida tehakse tootmisettevõtte territooriumil: kauba või toorme toomine, ladustamine, suuremõduliste detailide kokkupanek või töötlemine, jäätmete ja valmistoodangu laadimine, väljavedu ja muud müra ning õhusaastet põhjustavad tegevused. Tootmistegevuse müra on reeglina kaootiline ja keeruline hinnata. Ühekordsed mürasündmused ja müra muutlik iseloom võivad lähipiirkonna elanikele häiringuid põhjustada isegi siis, kui tööstusmüra vastab normtasemetele. Seetõttu soovitab amet uute objektide planeerimisel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist ka siis, kui tegemist on keskkonnasõbraliku tootmistegevusega. Amet on seisukohal, et elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe- või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevenduseefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks puhveralana olema vähemalt 30-50 meetri laiune, et omada müra leevendavat efekti.</p> <p>Valgusreostus. Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.</p> <p>Kaitsevööndid. Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte.</p>	
<p>Maa-amet, 21.03.2019 nr 6-3/19/4429-2</p> <p>Edastasite 07.03.2019 kirjaga nr 7-1/19-47-1 Maa-ametile ettepanekute tegemiseks Põlva Vallavolikogu 13.09.2018 otsusega nr 1-3/47 algatatud Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse. Üldplaneeringu koostamise eesmärgiks on kogu omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Maa-amet, tutvunud edastatud Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusega, märgib järgmist.</p> <p>Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. PlanS § 85 lõike 1 kohaselt esitatakse üldplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu</p>	<p>Ettepanekut anda mäetööstusmaa juhtotstarve olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele ja reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarve nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p>Planeeringulahenduse väljatöötamise juures arvestatakse kehtiva seadusandlusega ja avalikest</p>

<p>kooskõlastamiseks kõnealuse seaduse § 76 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõuseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega. Keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 2 kohaselt võib ministri volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.</p> <p>Seisuga 19.03.2019 asuvad Põlva valla üldplaneeringu territooriumil osaliselt või täielikult 11 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, 5 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ning menetluses on 1 kaevandamise loa taotlus. Palume planeeringus anda mäetööstusmaa juhtotstarve olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele ja reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarve nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Vajadusel võib mäetööstusmaade juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe.</p> <p>Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade tabelis Tabel 2. Koostöötegitajad ja kaasatavad on märgitud Keskkonnaministeeriumi kaasamise selgituseks planeeringuala asumine keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. Täpsustame, et keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. Seega palume maardlatega seonduvalt kaasatavaks asutuseks märkida Maa-amet kontaktaadressiga maaamet@maaamet.ee.</p> <p>Selleks, et edaspidises planeerimisprotsessis oleks võimalik arvestada keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevate maardlatega, palume üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate piire. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamise lihtsustamiseks soovime küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohase väljavõtte.</p> <p>Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga.</p> <p>Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega. Palume esitada üldplaneering enne selle vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.</p> <p>Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium.</p>	<p>registritest leitavate andmetega, sh keskkonnaregistris olevatega.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK tabelis 2 on parandatud Maa-ameti ja Keskkonnaministeeriumi kaasamise alus, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>
<p>Maaeluministerium, 20.03.2019 nr 4.1-5/758-1</p>	<p>Väärtuslike põllumajandusmaadega seonduv võetakse teadmiseks ja sellega arvestatakse vastavalt sellele kuidas kulgeb seaduseelnõu</p>

Maaeluministerium, vaadanud läbi ja analüüsinud Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) väljatöötamise kavatsuse, nõustub nimetatud dokumentides toodud seisukohtade ja põhimõtetega.

Lisaks nimetatud dokumendis toodule edastame järgmised seisukohad.

1. Teavitame Teid, et Maaeluministeriumi poolt välja töötatud väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlev seaduse eelnõu (maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu nr 735 SE) menetlus Riigikogus katkes enne selle teist lugemist ja selle arutelu jätkub Riigikogu maaelukomisjonis. Kuigi kehtestatud õiguslikke regulatsioone väärtusliku põllumajandusmaa kohta ei ole, palub Maaeluministerium väärtusliku põllumajandusmaa määratlemisel järgida nimetatud eelnõus toodud põhimõtteid. Selle kohaselt on väärtuslik põllumajandusmaa maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiiv, mis: - asub küla või aleviku territooriumil, - mille suurus on kaks hektarit või rohkem, - mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist. Selles maakonnas, mille põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet on riigi keskmisest boniteedist madalam, on väärtuslik see põllumajandusmaa massiiv, mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem selle maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist.

Esialgsete arvestuste kohaselt on riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 41 hindepunkti ja Põlvamaa maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 39 hindepunkti. Seega osutuvad Põlva valla puhul väärtuslikuks põllumajandusmaaks vähemalt kahe hektari suurused massiivid, mille kaalutud keskmine boniteet on vähemalt 39 hindepunkti.

Väärtusliku põllumajandusmaa massiivide määratlemisel võiks olla abistavaks materjaliks väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõu ettevalmistamiseks koostatud abistav kaardimaterjal. Nimetatud kaart koostati 2015. aasta alguses, kasutades erinevate andmekogude kaardikihtide (Eesti Topograafiline Andmekogu, PRIA põllumassiivide kaart, maakatastri kaart, mullastikukaart jms) andmeid, nende õigsust looduses kontrollimata. Kaardil võib esineda näiteks piirkondi, kus põllumajandusmaad käsitlev andmestik puudub või kus põllumajandusmaa massiivina käsitlev maa-ala ei ole maatulundusmaa sihtotstarbega. Samuti ei kajasta kaart väiksemaid kui kahe hektari suuruseid põllumajandusmaa massiive. Kokkuvõtlikult tähendab see seda, et olemasoleva kaardi andmete kasutamisel tuleb arvestada asjaoluga, et see võib sisaldada vigu, ebatäpsusi või kohati vananenud andmeid.

Nimetatud kaardi väljastab Põllumajandusuuringute Keskus (PMK) kahes andmeformaadis, Mapinfo *.TAB või ESRI *.SHP. Kaardiandmete saamiseks palume pöörduda PMK põllumajandusseire ja uuringute osakonna mullaseire ja uuringute büroo töötaja Tambet Kikase (tambet.kikas@pmk.agri.ee) poole. Palume nimetatud aadressil saadetavas e-kirjas märkida kindlasti soovitud andmeformaati. Soovitame massiivide ruumiandmete täpsustamiseks teha koostööd PMK-ga.

Selguse ja üheselt mõistetavuse tagamiseks tuleks üldplaneeringus käsitleda põllumajandusmaid, eriti väärtuslikke põllumajandusmaid, põllumajandusmaa juhtotstarbega maa-aladena ja kavandada väärtusliku põllumajandusmaa kohta sellise ulatusega kaitse- ja kasutustingimused, mis kindlustaksid nende maade pikaajalise jätkusuutliku põllumajandusliku kasutamise võimaluse ja selle kaudu riigi toidujulgeoleku. Oleme veendunud, et kõigel sellel on lõppkokkuvõttes

menetlemine. Ettepanekut, käsitleda väärtuslikke põllumajandusmaid põllumajandusmaa juhtotstarbega aladena, kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus. Kui üldplaneeringuga kavandatakse elamu-, tootmis- ja tööstusalade sademevee juhtimist maaparandussüsteemi, siis analüüsitakse seda KSH-s.

LSK ja KSH VTK-d on täiendatud vajadusega analüüsida maaparandussüsteemi sademevee juhtimisega seonduvat juhul kui sellist tegevust kavandatakse, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.

<p>vaieldamatult oluline mõju kõrge viljakusega muldade pikaajalisele säilimisele ning selle kaudu kogu looduskeskkonnale ja meie kõigi tulevikule.</p> <p>2. 2019. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud maaparandusseaduse § 53 kohaselt on Põllumajandusameti kooskõlastusel või loal võimalik juhtida väljaspool maaparandussüsteemi koondatud vett ehk lisavett maaparandussüsteemi. Kui üldplaneeringus elamu-, tootmis- ja tööstusalade kavandamisel kavandatakse sademevee juhtimist maaparandussüsteemi, palume sellekohane analüüs teha ka KSH koostamise raames.</p> <p>Kinnitame, et oleme jätkuvalt valmis tegema üldplaneeringute koostamisel igakülgset koostööd, saavutamaks parimad lahendused nii väärtusliku põllumajandusmaa kaitseks kui maal hea elu- ja ettevõtluskeskkonna, seal hulgas jätkusuutliku põllumajanduse tagamiseks.</p>	
<p>Riigimetsa Majandamise Keskus, 27.03.2019 nr 3-1.1/3151</p> <p>RMK tänab võimaluse eest esitada ettepanekuid Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu juurde. Ühtlasi anname teada, et soovime olla kaasatud ka järgnevatel Põlva valla üldplaneeringu koostamise etappidel. Materjalid ja teated palume elektrooniliselt saata e-kirjaga aadressile polvamaa@rmk.ee . Samuti palume viidatud aadressile saata MapInfo formaadis üldplaneeringu kaardikihid.</p> <p>Metsaseaduse § 48 punkti 1 ja 2 alusel on RMK põhiülesanne Põlva valla territooriumil asuva Keskkonnaministeeriumi, Kaitseministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamine. Riigimetsa majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.</p> <p>RMK on seisukohal, et Põlva valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega. Kõik riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.</p> <p>Samuti palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatavad mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sealhulgas käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.</p> <p>RMK, riigimetsa majandajana, teeb ettepaneku - täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sealhulgas sotsiaal-majanduslikku hinnangut, seatavate piirangute mõjude analüüsi peatükiga. Mõjude analüüs peab käsitlema üldplaneeringuga määratavate puhkeviregustusmaade, väärtuslike maastike, asula-ehitiste kaitseks õhusaaste-müra-tugeva tuule eest kaitseks, tuleoahu vähendamiseks-leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist.</p> <p>Üldplaneeringu dokumentides palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid. Üksikasjalikud kavad puhke- ja viiregustusmaade, väärtuslike maastike, asulaehitiste kaitseks õhusaaste-müra-tugeva tuule eest kaitseks, tuleoahu vähendamiseks-leviku tõkestamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega. Selliste kavade koostamisel peame vajalikuks arvestada metsade olemist, kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavate täiendavate piirangutega metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.</p>	<p>Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded on sätestatud PlanS § 75 lõikes 1, lahendavate ülesannete otsustamisel lähtutakse omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist.</p> <p>Ettepanekud, mis puudutavad üldplaneeringu ja KSH koostamist võetakse teadmiseks ning neid kaalutakse üldplaneeringu ning KSH koostamise käigus. Üldplaneeringu kaardikihtide formaat ei ole veel teada, kõiki koostöö tegijaid ning kaasatuid isikuid koheldakse võrdselt.</p> <p>Vastavalt planeerimisseaduse § 10 peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK tabelisse 2 on täiendav kontaktaadress lisatud, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>

Elering AS, 25.03.2019 nr 11-4/2019/224-2

Käesoleva kirjaga teatame, et Elering AS on Teie poolt saadetud informatsiooni läbi vaadanud ja on valmis igakülselt aitama Põlva valla üldplaneeringu koostamisel.

Edastame Elering AS-le kuuluvate olemasolevate elektri- ja gaasitaristu objektide asukohad Põlva vallas, mida tuleb üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta. Lisaks saadame olemasoleva taristu Shape failid (Lisa 1), mis võimaldavad taristu kanda maakonna vektorkaardile.

Olemasolevad elektripaigaldised Põlva vallas.

Elektriliinid Põlva vallas:

Liini tähis	Pinge, kV	Liini tüüp	Nimetus
L053	110	õhuliin	Põlva - Ruusa
L141	110	õhuliin	Kuuste - Põlva
L142	110	õhuliin	Võru - Põlva
L156	110	õhuliin	Kanepi - Võru
L358	330	õhuliin	Tartu - Pihkva

Alajaamad Põlva vallas:

Alajaama tähis	Alajaama nimi	Pinge, kV
A059	Põlva	110

Elering AS-i elektrivõrgu perspektiivsed muutused Põlva vallas

Peale Eesti eraldamist Venemaa elektrisüsteemist ei saa enam kasutada Läti suunaliseks transiidiks 330 kV liini Tartu-Pihkva L358. Seega on 2030+ perspektiivis plaanis Eesti-Läti neljanda 330 kV ülekandeliini ehitus. Uue ühenduse rajamine on kavandatud suunal Tartu-Gulbene (joonisel 1). Täpsemalt on võimalik lugeda dokumendist „Põlva maakonnaplaneering 2030+“ lk 49.

Olemasolevad gaasipaigaldised Põlva vallas.

Gaasijaamad Põlva vallas:

Esitatud info võetakse teadmiseks, üldise lähenemise järgi õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja piiranguid (sh kaitsevööndite ulatus) ei dubleerita, küll võetakse need arvesse planeeringulahenduse väljatöötamise juures. Märgime, et Eleringile kuuluv 110 kV õhuliin L156 Kanepi-Võru ei läbi planeeritavat ala (Põlva valda).

LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.

Tähis	Nimetus	Tüüp
G060	Ahja LKS+HKS	Liinikraani- ja harukraanisõlm
KJ27	Lootvina KJ	Katoodjaam
G030	Põlva GJJ	Gaasijaotusjaam
G059	Põlva LKS+HKS	Liinikraani- ja harukraanisõlm
G014	Ahja GJJ	Gaasijaotusjaam
KJ59	Valgesoo KJ	Katoodjaam

Gaasitorustiku andmed:

Toruliini tähis	Toruliini nimetus	Torulõigu tähis	Torulõigu nimetus	DN
T6	Irboska - Tartu D55	T316	T316 Veriora LKS - Põlva LKS	DN500
T6	Irboska - Tartu D55	T320	T320 Põlva LKS - Ahja LKS	DN500
T6	Irboska - Tartu D55	T320H	T320H Põlva GJJ haru	DN150
T6	Irboska - Tartu D55	T325H	T325H Ahja GJJ haru	DN150
T6	Irboska - Tartu D55	T324	T324 Ahja LKS - Roiu LKS	DN500

Gaasitorustiku juurde kuuluvad sidekaablid:

Tähis	Nimetus
SK316	SK316 Veriora LKS - Põlva LKS sidekaabel
SK320H	SK320H Ahja LKS - Ahja GJJ haru sidekaabel
SK320	SK320 Põlva LKS - Ahja LKS sidekaabel
SK316H	SK316H Põlva LKS - Põlva GJJ haru sidekaabel
SK324	SK324 Ahja LKS - Roiu LKS sidekaabel

Elektrivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama

Elektriohutusest tulenevalt on piiratud tegutseda õhuliini kaitsevööndis. Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamisevõimalusi, kusjuures kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest. Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on:

- 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit;
- 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit. Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Gaasivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama

Ehitusseadustiku §76 (1) kohaselt on gaasipaigaldise kaitsevöönd seda ümbritsev maa-ala, kus kinnisasja kasutamist on piiratud gaasipaigaldise ohutuse ja kaitse tagamiseks. Kooskõlas Ehitusseadustiku §70 (2) ja (3) sätetega pole lubatud ülekandetorustiku kaitsevööndisse rajada ehitisi va. maagaasi ülekandevõrgu omaniku Elering AS-i poolt kooskõlastatud ehitised. Gaasitorustiku kaitsevööndi ulatus mõlemal pool gaasitorustikku vastavalt MKM määrusele 25.06.2015 nr 73 on:

- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga <200 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 3 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga $\geq$ 200 mm ja <500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 5 meetrit;

<p>□ D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥ 500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 10 meetrit. Gaasitorustiku juurde kuuluva gaasipaigaldise (gaasijaotus-, gaasimõõte- ja gaasireguleerjaam) kaitsevööndi ulatus piirdeaiast, hoone seinast või nende puudumisel seadmest on D-kategooria gaasipaigaldise korral 10 meetrit. Kuna gaasivõrgul on ka sidekaablid (shape failides lisatud) ja gaasivõrk on ühendatud katoodejaamadega läbi maakaabelliinide, siis on oluline arvestada ka maakaabelliini kaitsevööndit. Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.</p>	
<p>Keskkonnaamet 28.03.2019 nr 6-5/19/69-2</p> <p>Küsite Keskkonnaameti ettepanekuid¹ Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ning keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse (edaspidi KSH) kohta. Keskkonnaamet esitab ettepanekud valdkondade kaupa:</p> <p>Looduskaitse .Seletuskirjas ja maakasutusplaani ja/või piirangute/keskkonna/looduskaitse joonisel palume käsitleda üldplaneeringu alal paiknevaid kaitstavaid looduseobjekte², sh tuua välja üleeuroopalisse kaitsealade võrgustikku Natura 2000 kuuluvad linnu- ja loodusalad. Käsitleda tuleb ka kaitstavate liikide püsielupaikad ja kasvukohti³ arvestades, et I ja II kaitsekategooriasse kuuluva kaitstava liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites on keelatud⁴. Üldplaneeringu seletuskirja palume lisada kaitstavate looduseobjektide keskkonnaregistri väljavõtte aja, kuna andmed võivad muutuda. Kaitstavate looduseobjektide osas tuleb arvestada kehtestatud kaitse-eeskirjadega ja neis seatud tingimustega (sh arvestada kaitse-eesmärkide ja väärtustega), seejuures soovitame seletuskirjas nimetada ka Vabariigi Valitsuse määruse, millega ala kaitsekord ja kaitse-eesmärk on kehtestatud, number ja vastuvõtmise kuupäev ning viited kaitsekorralduskavadele. Tuua välja kaitstavate looduseobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, külastustaristu ning arvestada projekteeritavate objektidega. Üldplaneeringu KSH-s tuleb läbi viia ka Natura hindamine (vähemalt Natura eelhindamine), arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid. Sõltuvalt mõjuallikast ja/või planeeringu täpsusastmest on vajalik teostada eelhindamine või asjakohane hindamine. Hindamise üheks väljundiks võiks olla teadaolevate objektide-juhtude määratlemine, mille puhul edaspidistes etappides on vajalik Natura asjakohane hindamine.</p> <p>I ja II kaitsekategooriasse kuuluvate liikide käsitlemine . Kuna I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites on keelatud, siis liikide käsitlemiseks on järgnevad võimalused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koostada planeeringust kaks versiooni – avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); 2. kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja püsielupaiku „tsenseeritult“ – näiteks ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, eraldamata kaitsekategooriaid. Probleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooriasse kuuluvate liikide püsielupaigad, mille alusel on võimalik saada teavet liigi pesapuu paiknemise kohta ning seeläbi otseselt ohustada liigi elu (elutingimusi). Eelistatum on teine variant, mille puhul näidatakse üldplaneeringu joonistel (sõltuvalt vajadusest ja planeeritavast alast) kõiki (nt tiheasustusaladel) või siis maakasutuse planeerimisel olulist tähtsust omavaid kaitstavate liikide leiukohti/püsielupaiku ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, kuid erandina ei kujutata I kaitsekategooria liigi ringikujulisi (liigi pesapuud ümbritsevaid) ehk püsielupaiku⁵. Vastav märkus peab olema ka planeeringu seletuskirjas ja legendis kajastatud. Juhul, kui üldplaneeringuga kavandatakse olulisi 	<p>Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded on sätestatud PlanS § 75 lõikes 1, lahendavate ülesannete otsustamisel lähtutakse omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Koostatavad joonised ei ole veel teada, aga kindlasti arvestatakse kaitstavate looduseobjektide ja neist tulenevate kitsendustega. Üldise lähenemise järgi õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja avalikest registritest leitavaid andmeid ei dubleerita (st neid ei kajastata planeeringu kehtestatavate kihtidena ega esitata loeteluna planeeringu seletuskirjas), küll võetakse need arvesse planeeringulahenduse väljatöötamise juures. Tegemist on alusandmete ehk taustainfoga, mis kajastatakse planeeringu esitluskuju(de)l kui see osutub planeeringulahenduse mõistmiseks vajalikuks. Konkreetsete õigusaktide viidete lisamist planeeringule tuleks vältida, sest õigusakti muutumisel toob see kaasa vajaduse üldplaneeringu muutmiseks. Veekogude kaitsevöönditega seonduv võetakse teadmiseks. Maavarade kasutamisega seotud avaliku huvi, kogukondade arvamuse ning piirkonna arengut silmas pidades, kaalutakse Keskkonnaameti ettepanekuid maardlate osas üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p>Vastavalt planeerimisseaduse § 10 peab planeerimisalase tegevuse korraldaja</p>

maakasutusmuutusi kaitstavate liikide leiukohtades, on soovitatav planeeringu kitsenduste joonistel (juhul, kui sellise täpsusastmega vormistatakse, näiteks tiheasustusaladel) need alad ka vastavalt markeerida (nt alana, kus arendustegevust tuleb arvestada liigikaitse tingimustega), teavitamaks et antud alade arendamisel on teatavad looduskaitse kitsendused, mille sisuline pool selgub arenduse detailsetes etappides.

Veekogude kaitsevööndid . Üldplaneeringus tuleb käsitleda kalda piiranguvööndi⁶, ehituskeeluvööndi (edaspidi EKV)⁷ ja veekaitsevööndi⁸ ulatust, samuti EKV lähtejoone määramist. EKV lähtejoone määramisel tuleb arvesse võtta ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed. Veekogude ehituskeeluvööndite ulatuses on vajalik käsitleda ka asjakohaseid erandeid⁹: kaldaastangul¹⁰, korduva üleujutusega veekogude ranna või kalda piiranguvööndis¹¹ metsamaal¹² ja tiheasustusalal¹³. Metsamaa erisust ei ole vajalik planeeringujoonistel graafiliselt kujutada seetõttu, et olukord on ajaliselt muutuv, kuid vajalik on lisada vastav märkus seletuskirja. Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad¹⁴. Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad erisuste¹⁵ alla kuuluvad objektid, nt tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildumis- ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud neile.

EKV vähendamine ja suurendamine¹⁶: uue üldplaneeringu koostamisel kaotab senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kehtivuse, siis ei kehti ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud planeeringus käsitletud EKV vähendamised). Kohalikud omavalitsused võivad viia uue üldplaneeringu koostamise raames läbi varasemate üldplaneeringutega antud EKV vähendamise kaardistamise, millega kehtestuksid varasemate EKV vähendamise nõusolekud ja need kanduksid uude planeeringusse. Seega tuleb EKV vähendamise kaardistamisel (joonisel) ning seletuskirjas või lisa kujutada/loetleda varasemad EKV vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet seisukoha, kas varasemad EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada (kui olud on muutunud, siis võib erandjuhul olla vajalik uus EKV vähendamise kaalumine). Juhul kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja veekogusid, kus eelmiste üldplaneeringutega on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.

Kallasrada, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused . Üldplaneeringu ülesanne on kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine¹⁷ ning kallasraja sulgemine otsustatakse üldplaneeringuga¹⁸.

Kliimamuutustega kohanemine, sh üleujutusosalad . Määratleda üleujutusohelikud alad¹⁹ ning seada üleujutusohuga aladele ehitustingimused. Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada kliimamuutuste ja üleujutusega. Palume üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojusaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Soovitame tutvuda üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga²⁰.

tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Kohalikku huvi väljendav planeering peab lähtuma kohalikest huvidest ja olema kooskõlas riiklike huve väljendava planeeringuga ning vajaduse korral teiste ruumilist aspekti väljendavate strateegiliste dokumentidega.

LSK ja KSH VTK-d on täiendatud Natura hindamise ning põhja- ja pinnavee osas, lisatud on kliimamuutustega kaasnevate riskide hindamine, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.

Müra . Müra lähteseisukohtades tuleks lisaks müra normtasemetega kategooriate määramisele ka tuvastada probleemseid piirkonnad, kus on võimalik, arvestades kavandatavaid arenguid, müra normtasemetega ületamist. Samuti tuleks kontrollida, et kas kavandatavad maakasutuse juhtotstarbed on tekitatava müra tasemetega sobilikud?

Välisõhk . Üldplaneeringu koostamisel tuleks lähtuda Eesti Keskkonnastrateegiast aastani 2030²¹ milles on ühe probleemina välja toodud transpordist tulenev saaste. Lisaks tuleks üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta, et tööstuspiirkonnad tuleks planeerida tiheasustusest piisavalt eemale, sest ennekõike sellest tulenev lõhna- või müra- või mürähäiring tekitab hiljem probleeme, mida lahendada on väga raske. Näiteks puidu- ja mööblitööstus (müra, lõhn), ka värvimisega tegelevad remonditöökojad (kemikaalide lõhn), linnu- ja loomakasvatused (lõhn), igasuguste vedelproduktide (kütuste, kütusekomponentide) laadimine ning hoiustamine (lõhn, müra) aga ka tahkekütusel katlamajad (nn toss või suits, lõhn, müra), karjäärid (tolm, müra) tekitavad probleeme, kui need on elanikele lähedal. Samas tuleks teha vahet saastavamal tööstusel/tootmisel/tegevusel (vt eelpool näiteid) ja vähemsaastavamal (nt erinev käsitöö, teatud väiksem toiduainetööstus), see ära defineerida ning kasutada vähemsaastavama tööstuse ala nn puhveralana.

Jäätmed . Jäätmeäritlusobjektid tuleb planeerida selliselt, et need ei tekitaks keskkonnahäiringuid (müra, vibratsioon, tolmu, ebameeldiv lõhn jms) ja negatiivset mõju elanikkonnale, vältides sellega hilisemaid probleeme. Üldplaneeringu koostamisel tuleb võtta arvesse riigi jäätmekavaga 2014-2020 seatud eesmärgid ja liitunud omavalitsuste jäätmekavadega seatud eesmärgid. Lisaks tuleks kajastada Põlva valla territooriumil asuvaid suletud prügilaid ja nende keskkonnamõju.

Maavarad . Üldplaneeringuga määrata maardlatega ja maavara kaevandamisega kaasnevad mõjud maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Lisaks tuleb käsitleda ala kaevandamisjärgset maakasutust. Olulised küsimused on nt järgnevad: Millised on mõjud ja millised kitsendused sellega kaasnevad? Millised tingimused on otstarbekas seada üldplaneeringuga? Kuidas võiks kaevandamine aidata kaasa piirkonna arengule? Milline võiks olla maakasutus peale maavara ammendumist (nt lasketiir, tuulikupark, puhkeala, sõudekanal, mets)? Arvestades, et kaevandamislube andes määratakse loas ära kaevandatav maa korrastamise suund igale mäeeraldisele individuaalselt. Eelkõige lähtutakse senisest maakasutusest ning edasisest visioonist. Seega turbatootmisalad korrastatakse enamasti soodeks, liiva- ja kruusakarjäärid metsa- või rohumaadeks. Kaevandades allpool põhjaveetasel korrastatakse veekoguks. Enne kaevandamise lõppu antakse ettevõttele korrastamistingimused ja selle alusel tehakse korrastamisprojekt. Eestis on teatud piirkondades suur ehitusmaavarade nõudlus, mis survestab uute karjääride avamist, mis omakorda võib tekitada (tekitab) pingeid kogukondade ja arendajate vahel. Ühelt poolt tuleb kohalike kogukondade arvamust arvestada, kuid selge on ka see, et kusagilt peab ehitusmaavarasid kaevandama. Seega on vajalik leida võimalusi nende vastandlike huvide tasakaalustamiseks. Ühelt poolt tuleks planeerimisel konfliktide ennetamiseks vältida asustuse ja muude maa kasutusviiside, mida võiks kaevandamine häirida, kavandamist kasutuses aga ka veel avamata maardlate vahetusse lähedusse ning samuti potentsiaalsete maardlate lähedusse (nt asi on uuringu faasis). Samas peaks planeeringu koostamisel aga arvestama kindlasti sellega, et maavara on vajalik kaevandada ja kuskil peab seda tegema, et tagada varustuskindlus. Tegemist on teemaga, mis on aina rohkem päevakohane. Üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda sellest, et maardlatega ja potentsiaalsete maardlatega tuleb arvestada, ei saa võtta seisukohta, et kaevandamine ei ole lubatud. Samuti mitte kanda planeeringusse kohustus, et maavara

<p>kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Tuleb analüüsida, missugused on konfliktseid alad.</p> <p>Vesi . Veevaldkonnas peaksid olema käsitletud hüdrogeoloogia, põhjavee kaitstus, veealade (veekogude) üldised kasutamise- ja ehitamistingimused, põhiliste tehnovõrkude trasside, joogiveeallikate (sh sanitaarkaitsealad), reoveepuhastite (sh kujade), maaparandussüsteemide asukoha määramine, veekogude ranna ja kalda ulatus ja ehituskeeluvöönd, kallasrajad, vajadusel maasoojus(puurkaevud). KSH-s peaks olema käsitletud põhjavesi, pinnavesi, sadevesi, üleujutuspiirkonnad, jääkreostus ja neile arendusest tulenev mõju, sh arvestades:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Põhjaveemaardlate kinnitatud põhjaveevarudega²² 2. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021 ja meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid. Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada veemajanduskavaga seatud eesmärgid ja meetmeid. Kuna veekogud võivad läbida mitmeid omavalitsusi, siis võib ühes omavalitsuses kavandatu mõjutada terve veekogu seisundit, sh ka teises maakonnas. Seetõttu tuleb veekogu hea seisundi säilitamiseks või saavutamiseks teha koostööd ka teiste kohalike omavalitsustega, mida veekogu läbib. 3. Tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja kitsendustega. Olemasolevad reoveekogumisalad (Ahja, Kauksi, Lahe, Mooste, Peri, Põlva, Tilsa, Vastse-Kuuste), perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alad ja seonduvad kitsendused. 4. Veehaarete asukohad ja seonduvad kitsendused. 5. Veekeskonnast lähtuvalt on samuti oluline tuua planeeringus välja juba kitsendustega alad nagu nt kaitsmata põhjaveega ala, mis on inimtegevuse suhtes tundlikumad ning seetõttu vajavad suured tähelepanu. 6. Arengu suunamisel tuleks arvestada üleujutusega seonduvaid riske ja üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavades sätestatuga. 	
<p>Lennuamet, 28.03.2019 4.6-8/19/959-2</p> <p>Lennuamet palub Põlva valla hoonete kõrguspiirangu määramisel arvestada, et valla lõunaosa paikneb Ridali lennuvälja ja selle lähiümbruse piirangupindadega kaetud alal. Lennuvälja lähiümbruse piirangupindade ulatusega on võimalik tutvuda Maa-ameti geoportaali lennunduskaardi rakenduses.</p>	<p>Võetakse teadmiseks.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>
<p>Rahandusministeerium, 29.03.2019 nr 14-11/1712-3</p> <p>Tutvunud Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsusega ning lähtuvalt PlanS § 81 lõikest 2 märgime, et esitatud materjalid on asjakohased ja teeme järgmised ettepanekud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Palume lisada üldplaneeringu koostöötajate ning kaasatavate nimekirja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kelle vastutusvaldkonda puutuvaid küsimusi üldplaneeringu koostamisel käsitletakse (nt projekteerimistingimused, ehitusloa kohustusega seonduv, elamumajandus, energiatõhusus vm). 2. Palume arvestada üldplaneeringu koostamisel soovitud ruumiliseks planeerimiseks kahaneva asustusega piirkondades ja Eesti väikeasulate uuringuga ning teiste veebilehel https://planeerimine.ee/ asuvate üldplaneeringu koostamist toetavate materjalidega. 3. Palume arvestada Põlva maakonnaplaneeringus toodud ruumilise arengu põhimõttega, mille järgi asustuse arengu suunamisel Põlvamaal lähtutakse olemasolevast asustusstruktuurist, st kasutatakse ära olemasolevaid taristuid ning 	<p>Punktid 2 ja 3 võetakse teadmiseks, Kuna maakonnaplaneering on oma olemuselt suuniseid andev dokument, kaalutakse üldplaneeringu protsessi käigus kõikide maakonnaplaneeringus toodud tingimuste rakendamise otstarbekust. Kirja viimases lõigus toodule on vastatud 22.04.2019 kirjaga nr 7-1/19-66-1.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK tabelisse 2 on lisatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>

<p>tihendatakse olemasolevaid kompakse ruumistruktuuriga asulaid, suunates arengud nende asulate keskusaladele. Põlvamaal on tegemist kahaneva rahvastikuga piirkonnaga, kus on otstarbekas eelkõige olemasolevate struktuuride ärakasutamine ja väärtustamine, seda nii elamuarenduses kui ettevõtluses.</p> <p>Edastame eelteabe lähiajal avatava üldplaneeringute uuringute ja analüüside toetusmeetme taotlusvooru „Üldplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud ja analüüsid“ kohta. Meetmes on olulised teemad näiteks rahvastikuprotsesside ja prognooside kohapõhine täpsustamine, asustuse arengut täpsustavad stsenaariumid ja keskuste võrgustik ning teenuste paiknemine, ruumimudelite koostamine linnalise asustusega aladele, liikuvus jm. Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuses nimetatud uuringutest ühe olulisema tegemiseks on võimalik esitada vastav taotlus 5.05.-5.08.2019.</p> <p>Palume hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Põlva talitust kursis üldplaneeringu menetlusega, teavitada kõikidest avalikest aruteludest, edastada planeeringu koostamisega seotud teave Rahandusministeeriumi e-posti aadressile info@fin.ee ja regionaalhalduse osakonna Põlva talituse ruumilise planeerimise peaspetsialisti e-posti aadressile marika.saks@fin.ee.</p> <p>Lisaks juhime tähelepanu ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 5 lõike 1¹ järgsele üldplaneeringute ülevaatamise kohustusele. Ülevaate riigihalduse ministrile esitamise tähtaeg Põlva vallal kui haldusreformi käigus ühinenud kohalikul omavalitsusel oli PlanS § 92 lõike 1 järgi 01.01.2019. Põlva Vallavalitsus esitas üldplaneeringute ülevaatamise tulemused riigihalduse ministrile 06.07.2018 kirjaga. Samas on esitatus puudu ülevaade üldplaneeringu kehtivuse ajal kehtestatud detailplaneeringutest (sh need planeeringud, mis muudavad kehtivat üldplaneeringut ja need, mis on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud või on kavas kehtetuks tunnistada). Põlva Vallavalitsus lubas ülevaate täiendada 2018. aasta lõpuks. Palume teavet ülevaatest puuduva detailplaneeringute osa riigihalduse ministrile esitamise aja kohta.</p>	
<p>Metsatervenduse OÜ, 01.04.2019 nr 4-29/L</p> <p>Käesolevaga anname ka teada, et soovime olla kaasatud Põlva valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimisseaduse paragrahvile 76, meie kontakt on kaja@eestimetsad.ee. Palume üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi puudutav info saata sellele aadressile.</p> <p>Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tavapärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.</p>	<p><i>LSK ja KSH VTK tabelisse 2 on Metsatervenduse OÜ lisatud.</i></p>
<p>Kaitseministeerium, 03.04.2019 nr 12-1/18/1028</p> <p>Põlva vallas asub mitu riigikaitse ehitist, mis on loetletud allpool. Riigikaitse ehitise ümbruses või seda mõjutada võivate ehitiste ehitamisele on kehtestatud piirangud ehitusseadustiku §-s 120. Sama paragrahvi lõike 4 alusel on kaitseminister kehtestanud 26.06.2015 määruse nr 16 „Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ (https://www.riigiteataja.ee/akt/107042016009), mille § 3 lõige 4 sätestab, et riigikaitse ehitiste piiranguvöönd ja piiranguvööndi ulatus täpsustatakse üldplaneeringus või määratakse üldplaneeringus. Samuti on planeerimisseaduse §-s 75, et üldplaneeringuga määratakse riigikaitse otstarbega maa-alad ja täpsustatakse maakonnaplaneeringus määratud riigikaitse otstarbega maa-alade piirid.</p>	<p>Võetakse teadmiseks. Üldise lähenemise järgi õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja avalikest registritest leitavaid andmeid ei dubleerita, küll võetakse need arvesse planeeringulahenduse väljatöötamise juures. Ettepanekut, käsitleda metsa kasutamist riigikaitse väljaõppe korraldamiseks, kaalutakse ÜP koostamise käigus.</p>

<p>Palume Põlva valla üldplaneeringu koostamisel arvestada ja käsitleda järgmiseid riigikaitse teemasid ja üldtingimusi.</p> <p>1. Palume käsitleda järgmist riigikaitse ehitise koostamisele määratud piiranguvööndi ulatusega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaitseleidi Põlva maleva staabi- ja tagalakeskus (katastritunnus 62001:006:0045 ja 62001:006:0341), mille piiranguvöönd on 300 m kinnistu välispiirist. • Kaitseleidi Põlva maleva staap (katastritunnus 62001:002:0247), mille piiranguvöönd on 300 m kinnistu välispiirist. • Palume ka käsitleda Uniküla lasketiiru piiranguvööndit, mis ulatub väiksel määral ka Põlva valla territooriumile. Uniküla lasketiiru (katastritunnus 18502:005:0028) piiranguvööndi ulatus on 2000 m kinnistu välispiirist. <p>2. Riigikaitse ehitise piiranguvööndisse kavandatavad ehitised võivad mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet. Üldplaneeringu koostamisel palume lähtuda põhimõttest, et lasketiiru piiranguvööndisse ei ole võimaliku müra leviku tõttu soovitatav rajada uusi müratundlike ehitise (nt elamu, puhkeotstarbelisi hooneid jms) või määrata müratundlike ehitiste rajamist soodustavat maakasutuse juhtotstarvet.</p> <p>3. Riigikaitse ehitiste üldised tingimused. Riigikaitse ehitise piiranguvööndisse kavandatavad ehitised ning kogu valda kavandatavad kõrged ehitised, tuulikud ja tuulepargid võivad mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet. Avaldada võiva negatiivse mõju ärahoidmiseks on oluline üldplaneeringus kajastada riigikaitse ehitise piiranguvööndit nii planeeringu seletuskirjas kui ka kaardil. Seletuskirja palume lisada, et Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõik riigikaitse ehitise piiranguvööndisse jäävad ja ulatuvad planeeringud ning projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis. Juhindudes seadustest tuleb Kaitseministeeriumiga kooskõlastada ka kõigi kõrgete ehitiste, tuulikute ja tuuleparkide planeeringud, projektid, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis. Seejuures on koostööd Kaitseministeeriumiga soovitatav alustada võimalikult varases etapis.</p> <p>4. Kaitseväge ja Kaitseleiti kasutavad metsaseaduse § 36 alusel metsaalasid riigikaitse väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega. Suurendamiseks inimeste teadlikkust riigikaitse tegevuse erinevatest vormidest ja mõjudest palume üldplaneeringu seletuskirjas käsitleda ka metsa kasutamist riigikaitse väljaõppe korraldamiseks. Arvestades eeltoodut palume riigikaitse ehitise, nende piiranguvööndide ja riigikaitse ehitiste üldtingimusi käsitleda nii üldplaneeringu seletuskirjas kui ka asjakohasel juhul planeeringu kaardil. Kaitseministeerium on teie soovi korral valmis edastama riigikaitse ehitise kaardikihid teile sobilikus vormingus. Samuti oleme valmis teiega kohtuma, et riigikaitse ehitiste tingimusi selgitada.</p>	<p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>
<p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, 04.04.2019 e-kiri</p> <p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on tutvunud Teie 07.03.2019 kirjaga nr 7-1/19-47-1 „Ettepanekute küsimine Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamiskavatsuse kohta“ ning kirjas manuses toodud dokumentidega. Käesoleval hetkel ettepanekud puuduvad. Palume Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit ka edaspidi Põlva valla territooriumi üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluses kaasata kui asjaomast asutust. Kontaktiks menetluses on info@ttja.ee</p>	<p><i>LSK ja KSH VTK tabelis 2 on ameti nimetus ja kontaktandmed parandatud.</i></p>

Maanteeamet, 04.04.2019 nr 15-2/18/45149-5

Võttes aluseks planeerimisseaduse (PlanS), ehitusseadustiku (EhS) ja Maanteeameti põhimääruse (PM), esitab Maanteeamet Põlva valla üldplaneeringu (edaspidi planeering) lähteseisukohtadele ettepanekud ning hinnangu KSH väljatöötamise kavatsuse asjakohasuse ja piisavuse kohta.

1. Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine:

1.1. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik - so riigiteede perspektiivsed trassid sh ristumiskohad, kogujateed jms.

1.2. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad.

1.3. Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näiteks kohalik tee, avaliku kasutusega eratee.

2. Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine, riigitee kaitsevööndi vähendamine:

2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3. 2.2. Põlva linna ning Ahja, Mooste ja Vastse-Kuuste alevikke läbivad riigiteed on EhS § 92 lg 3 mõistes tänavad. EhS § 71 lg 3 alusel oleme hinnanud nimetatud asulaid läbivate riigiteede kaitsevööndite ulatust. Välja kujunemata hoonestusjoone, linnalise liikluskeskkonna puudumise tõttu ja tee funktsioonist lähtuvalt, teeme ettepaneku määrata alljärgnevatel riigiteedel kaitsevööndi laiuseks 30 m äärmis sõiduraja välimisest servast:

2.2.1. riigitee nr 45 Tartu – Rápina – Väraska km 33,13-34,18;

2.2.2. riigitee nr 61 Põlva – Reola km 14,8-15,7;

2.2.3. riigitee nr 87 Põlva ringtee km 2,35-3,90;

2.2.4. riigitee nr 18184 Ahja – Rasina km 0,0-0,84;

2.2.5. riigitee nr 18180 Ahja – Vastse-Kuuste km 0,48-0,98;

2.2.6. riigitee nr 18284 Ahja – Võnnu km 0,0-0,38;

2.2.7. riigitee nr 22285 Lääniste – Vanamõisa km 6,45-7,076;

2.2.8. riigitee nr 18162 Himmaste – Rasina km 10,8-11,09;

2.2.9. riigitee nr 18128 Mooste – Viisli km 0,0-0,34;

2.2.10. riigitee nr 18180 Ahja – Vastse-Kuuste km 9,19-11,182;

2.2.11. riigitee nr 18107 Põlva – Lutsu km 0,0-0,92.

2.3. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna ja alevikke, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist.

2.4. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav joonis esitada Maanteeametile GIS või CAD formaadis. Esmaseks ülevaatamiseks esitada joonis juba kooskõlastamise etapis.

3. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramine:

3.1. Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate

Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded on sätestatud PlanS § 75 lõikes 1, lahendavate ülesannete otsustamisel lähtutakse omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Kuna maakonnaplaneering on oma olemuselt suuniseid andev dokument, kaalutakse üldplaneeringu protsessi käigus kõikide maakonnaplaneeringus toodud tingimuste rakendamise otstarbekust. Ettepanekuga 1.2. arvestatakse üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus, ettepanekut 2.2. kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus. Põlva valla üldplaneeringus 2030+ (kehtestatud detsembris 2018) on riigitee nr 18107 Põlva – Lutsu km 0,0-0,90 ja riigitee nr 87 Põlva ringtee km 0,0-6,040 kaitsevööndit suurendatud 30-le meetrile. Punktis 3 toodud tingimusi ja punktis 4 toodud kaalutakse üldplaneeringu koostamise juures. Kooskõlastamisel lähtutakse õigusaktide nõuetest ning kõiki kooskõlastajaid koheldakse võrdselt.

Vastavalt planeerimisseaduse § 10 peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Kohalikku huvi väljendav planeering peab lähtuma kohalikest huvidest ja olema kooskõlas riiklike huve väljendava planeeringuga ning vajaduse korral teiste ruumilist aspekti väljendavate strateegiliste dokumentidega.

LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.

- hääringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.
- 3.2. Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.
- 3.3. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutatavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EhS-le teeregistrisse kandmiseks.
- 3.4. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igapähele eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.
- 3.5. Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.
- 3.6. Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele.
- 3.7. Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada väljapoole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.
- 3.8. Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.
- 3.9. Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.
- 3.10. Riigiteedele määrata 20 m laiune tehnoloogiline vöönd äärmise sõiduraja välimisest servast tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseks teede õgvendusteks ja laiendusteks, koguja- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Kuni 10 m teekaitsevööndi puhul lugeda tehnoloogilise vööndi laiuseks kuni 10 m. Tehnoloogilises vööndis tuleb ehitustegevuse planeerimisel tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet.
- 3.11. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus.
- 3.12. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et riigitee kui rajatise püsivuse ja toimimise tagamiseks üldjuhul ei juhita arendusalade sademevett riigitee kraavidesse.
- 3.13. Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.
- 3.14. Planeeringus tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi.
4. Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine:

<p>4.1. Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.</p> <p>4.2. Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele.</p> <p>4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. 4.4. Vältida planeeringulahendust, mis tingib vajaduse hajaasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.</p> <p>4.5. Põhimaanteedele uusi samatasandilisi ristumiskohti mitte kavandada. Kohalike teede liitumine põhimaanteedega toimub ainult üldplaneeringuga kavandatud eritasandiliste ristumiskohtade (sõlmede) kaudu. Arvestada, et olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks ega jää pikas perspektiivis kasutusele.</p> <p>4.6. Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepoolel.</p> <p>Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid (vt link allpool). Planeering kooskõlastada Maanteeametiga. Kooskõlastamisel palume esitada meie kirjale vastava ülesehitusega ülevaade (näiteks tabelina) Maanteeameti ettepanekute arvestamise kohta planeeringulahenduse väljatöötamisel. Oleme valmis koostööks planeeringu koostamisel ning vajadusel selgitama ja täpsustama käesoleva kirjaga esitatud ettepanekuid.</p>	
<p>Muinsuskaitseamet, 07.04.2019, nr 1.1-7/787-1</p> <p>Kultuuripärandi käsitlemisel tuleks lähtuda 2018. aastal Rahandusministeeriumi koostatud juhise „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ peatükist 4.7. „Kultuuripärandiga arvestamine,“</p> <p>Põlva valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste ja nende kaitsevöönditega. Põlva vallas on riikliku kaitse all 393 kultuuri-, sh 330 kinnismälestist. Mälestiste nimekiri on kättesaadav Kultuurimälestiste riiklikus registris (register.muinas.ee), millel on olemas riskasutus Maa-ameti põhikaardiga – mälestiste ja nende kaitsevööndite täpne paiknemine on näha Maa-ameti põhikaardi kultuuriväärtuste kaardikihil. Mälestisel ja mälestise kaitsevööndis kehtivad muinsuskaitseadusest (§-d 24, 25) tulenevad kitsendused. Mälestiste piiride kohta tekkivate küsimuste korral palume ühendust võtta Muinsuskaitseameti kartograafianõunikuga (Kalle.Lange@muinsuskaitseamet.ee).</p> <p>Mälestised näitavad piirkonna ning kultuurimaastiku ajaloolist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avalike huvidega. Mälestiste kasutuses hoidmine ja kasutuseta mälestistele uue funktsiooni leidmine peaks olema valla üldplaneeringus käsitletav teema. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema elukeskkonna, mis aitab kaasa elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet.</p> <p>Kultuuripärand ei ole üksnes muinsuskaitseaduse alusel kultuurimälestiseks tunnistatud objektid ja alad, vaid kultuuriväärtuslik keskkond laiemalt. Üldplaneeringus saab tähistada ka väärtuslikud maastikud, kasutades muuhulgas ära ka juba olemasolevaid Põlva valla alal asuvate väärtuslike maastike hoolduskavade andmeid. Samuti on üldplaneeringu ülesandeks vastavalt planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 16 miljöövärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine</p>	<p>Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded on sätestatud PlanS § 75 lõikes 1, lahendavate ülesannete otsustamisel lähtutakse omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Esitatud info võetakse teadmiseks, üldise lähenemise järgi õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja piiranguid ei dubleerita, küll võetakse need arvesse planeeringulahenduse väljatöötamise juures. Esitatud ettepanekuid kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p>Vastavalt planeerimisseaduse § 10 peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Kohalikku huvi väljendav planeering peab lähtuma kohalikest huvidest ja</p>

ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine. Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramisel võiks võtta aluseks varasemad uuringud endise Põlva maakonna kohta, samuti Muinsuskaitseameti poolt viimastel aastatel tellitud valdkondade inventeerimised ja analüüsid. Kõik need on saadaval Muinsuskaitseameti arhiivis Tallinnas (Pikk 2) ning enamik neist ka digitaalselt Muinsuskaitseameti kodulehel ja registrites: Maaehituspärand, Matmispaikade register, Muistised ja pärimuspaigad, Militaarpärand, 20. sajandi väärtuslik arhitektuur.

Soovitav on läbi viia täiendavaid inventeerimisi, info kogumist kohaajaloolastelt jms.

Muinsuskaitseamet juhib tähelepanu järgmistele analüüsimist vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimisega kaasnevaid võivaid mõjusid:

– erinevate ajaperioodide kultuurpärandi kihistused ja nende väärtus. Väärtust võiks omistada ajaloosündmustega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimeste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele. Näiteks on Lõuna-Eestile omased pika ajaloo ja elava kultuuritraditsiooniga ristipuud ja -metsad, mis on kujunenud paljude inimpõlvade rituaalse maastikukasutuse tulemusena. Ristipuude ja -metsade asukoha kohta saab infot Maa-ameti geoportaalist, kusjuures Põlvamaa kümmekonna paremini ja terviklikumalt säilinud ristimetsa osas on Muinsuskaitseamet algatanud nende mälestiseks tunnistamise menetluse (menetluses olevate objektide kohta saab täpsemat infot Muinsuskaitseameti arheoloogianõunik Martti Veldilt, martti.veldi@muinsuskaitseamet.ee);

– võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad. Piirkondi, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtusi (asulakohti, kalmeid, rauasulatuskohti jms). Põlva vallas on lisaks 217 arheoloogiamälestisele arheoloogia arhiivides veel teateid u 280 objekti või asukoha kohta, mis ei ole riikliku kaitse all, kuid on Muinsuskaitseametile teada. Tuginedes muuhulgas Rahandusministeeriumi poolt koostatud nõuannetele üldplaneeringu koostamisel (ptk 4.7.1) ja 1. maist 2019 kehtima hakkava Muinsuskaitseameti seaduse § 31 lõikele 3, tuleb üldplaneeringu keskkonnamõju hindamisse kaasata arheoloog.

Kuna Põlva vald on arheoloogiarikas piirkond, palub Muinsuskaitseamet teada anda ka muudest keskkonnamõjude hindamiste algatamisest või algatamata jätmisest ka neil juhtudel, kui alal ei ole riikliku kaitse all olevat kultuurimälestist. Selline tegutsemine annab meile võimaluse meie valduses olevatest andmetest kontrollida, kas alale jääb arheoloogiaobjekte, mis on teada, kuid ei ole riikliku kaitse all. Tegemist on ettevaatusprintsipiiga, et ühest küljest vältida ohtu juba teada olevate arheoloogiliste objektide säilimisele ja teiselt poolt hoida ära ehitustööde peatamist, mis enamasti toob kaasa nii omanikule kui ka tööde teostajatele probleeme varem kavandatud ajalises kui ka rahalises ressursis püsimises.

– olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad. Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui erilisus. Et määrata küladesse ehitamise ja maakasutamise tingimused, soovime analüüsida külade väljakujunenud struktuuri ja pidada oluliseks nende säilitamist. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljööga külade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestusstruktuuri ja maakasutust. Uut hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga

olema kooskõlas riiklike huve väljendava planeeringuga ning vajaduse korral teiste ruumilist aspekti väljendavate strateegiliste dokumentidega.

Amet on segamini ajanud keskkonnamõju hindamise (KMH) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Viide muinsuskaitseameti § 31 lõikele 3 ei ole kohane, sest viidatud säte käsitleb KMH-d.

LSK ja KSH VTK täiendati Muinsuskaitseametiga tehtava koostöö osas, muus osas LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.

<p>olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on algupäraselt säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne ning nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine; – maastikupilt, sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine; – väärtuslike maastike piiride täpsustamine. Keskkonna kultuuristamisel varasemate põlvkondade töö väärtustamine. <p>Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinas-, mõisa-, talu- ja kolhoosiaegseid maastikke. Väärtuslikud on maastikud, kus on kiviaiad, vared, lahtised madalad kraavid, alleed, veskite paisud, veskijärved jm kultuurilist eripära väljendavad objektid.</p> <p>Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda Muinsuskaitseameti Põlvamaa nõuniku poole.</p>	
<p>Räpina Vallavolikogu, 24.04.2019 otsus nr 1-3/21</p> <p>1. Räpina vallal puuduvad konkreetsed ja detailsed ettepanekud Põlva valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta. 2. Üldplaneeringu koostamise raames ilmnevate vajalike uuringute teostamisel oleme huvitatud igakülgsest koostööst.</p>	<p>Võetakse teadmiseks.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>
<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, 13.03.2019 nr 17-7/2019/2142</p> <p>Pöördume Teie poole seoses kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisega ja seal taastuvenergia tootmiseks vajalike alade leidmisega. Soovime rõhutada kohalike omavalitsuste rolli olulisust taastuvenergia arendamisel saavutamaks ühiseid riiklike eesmärgi ja kinnitame, et oleme valmis igakülgseks koostööks selles valdkonnas. Vabariigi Valitsus kinnitas 2017. aasta sügisel uue riikliku energiamajanduse arengukava aastani 2030 (ENMAK 2030+), milles on seatud eesmärgiks suurendada taastuvenergia osakaalu aastaks 2030 50%-ni energia lõpptarbimisest. Hetkel on selleks osakaaluks umbes 29%. Sama arengukava seab ka alameesmärgi taastuvatest allikatest toodetavale elektrienergia osakaalule – 30% lõpptarbimisest aastaks 2030. Hetkel on selleks osakaaluks umbes 17%. Lisaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) koostöös Keskkonnaministeeriumiga koostamas riikliku energia- ja kliimakava aastani 2030, millega võtame riigina kohustuse, et aastaks 2030 on taastuvenergia osakaal lõpptarbimisest vähemalt 42%. Eesti peamised taastuvenergia allikad on biomass ja tuul, kuid ka päikeseenergia. Nii tuulest kui päikesest energia tootmine, mida seni on toetatud erinevate toetuskeemide abil, on peagi muutumas konkurentsivõimeliseks ka ilma riigi toetusteta. Seega on see järjest perspektiivikam tegevussuund ka kohalikele ettevõtjatele, pakkudes tulevikus stabiilset sissetulekut sõltumata riigi toetusmeetmetest. Ülaltoodust lähtuvalt soovime üldplaneeringu koostamisel kaaluda võimalusi energia tootmiseks vajalike alade kavandamiseks. Eesti oludes tähendab see eelkõige peaasjalikult tuule- ja päikeseenergia arendamiseks sobilike maa-alade planeerimist.</p> <p>Arvestades Eesti tuuleressurssi, on parimad tuuleenergia tootmise alad Lääne-Eesti rannikul ja saartel ning Läänemeres. Lisaks soodustab selles piirkonnas taastuvenergia arendamist ka Harku-Lihula-Sindi-Riia uue kõrgepingeliini rajamine 2021. aastaks. Samas on heade tuuleoludega alasid ka muudes Eesti piirkondades. Nii rahvusvahelised allikad kui ka Eesti 2030+ üleriigiline planeering soovivad taastuvenergia elektri jaama rajamiseks kasutada alasid, mis on juba kas põllumajanduse, tööstuse või energiatootmise tõttu kasutuses olnud ning kus on olemas hea elektri- ja teedetaristu. Eestis</p>	<p>Ettepanekut energia tootmiseks vajalike alade kavandamiseks, kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p><i>LSK ja KSH VTK täiendamise vajadus puudub.</i></p>

asuvad sellised alad peaaegselt Kirde-Eestis, mis on samas aga riigikaitse seisukohalt väga tundlik piirkond, muutes tuuleparkide arendamise keeruliseks. Kaitseministeeriumi piirangud mõjutavad teatud määral ka suurt osa ülejäänud Eestist. Kui siia juurde arvestada ka muud piirangud (looduskaitsealised jms), siis riigina oleme täna olukorras, kus arendajatel pole hetkel ühtegi ehitusvalmidusega tuuleenergia projekti.

Kinnitame, et ministeeriumid jätkavad omaltpoolt nimetatud piirangutele leevenduste otsimisega ning loodetavasti jõutakse koostöös kohalike omavalitsuste lahendusteni, mis võimaldavad Eestil toota taastuvenergiat nii, et sellega ei väheneks riigi kaitsevõime või ei kahjustuks looduskaitsealised väärtuslikud alad.

Seepärast palume üldplaneeringute koostamisel tuuleenergeetika alade kavandamisel võtta aluseks järgnevad põhimõtted:

1. KOV üldplaneeringute koostamisel planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 3-4 kohast ülesannet lahendades arvestada vajadusega leida tuuleenergia tootmiseks vajalikke alasid. Seejuures soovib MKM lähtuda vähemalt järgmistest kriteeriumitest:

elamute ja ühiskondlike hoonete ning elektrituulikute vahekaugus mitte rohkem kui 1000m, v.a tiheasustusalad (linnad, alevid) 2000m. Maaomaniku nõusolekul võib elektrituuliku paigutada maaomaniku elamule lähemale kui 1000 m juhul, kui on tagatud nõuetele vastav müra normtase;

puhke- ja virgestusalad tuuleparkidest puhvriga – 1000m;

Elektrituulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori e. tiiviku diameeter). Kavandatud uute riigiteede (Via Baltica, Suure väina püsiühendus jne) puhul tuleb vähimat kaugust arvestada planeeringuga määratud trassikoridori servast. Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituuliku teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H + 0,5D$). Tulenevalt üldplaneeringu pikaajalisest kehtivusest on soovitatav kindla vahemaa määratlemise asemel planeeringu koostamisel kasutada väljapakutud valemit. Näide: 200m mastikõrguse ja 70m labadega (rootori diameeter 140m) elektrituuliku korral oleks vahekaugus avalikust teest $1,5 \times (200+140) = 1,5 \times 340 = 510m$.

veekogud - puhverala ulatus võrdsustada veekogu ehituskeeluvööndiga.

kalmistud - puhverala ulatus 500 m.

2. Soovitame soodustada üksiktuulikute rajamist ettevõtlusaladel ning määrata antud piirkonnad sobivaks tuuleenergia alaks. Alates 2018. aastast saavad kohalikud tööstused ja ettevõtted rajada energiatootmise juurest 6 km raadiuses enda elektritarbimise katmiseks otseliini, mis annab võimaluse kokku hoida võrgutasude pealt. See võib olla oluline sisend kohaliku ettevõtluse konkurentsivõime suurendamiseks ning soodustada ka regionaalse energiatootmise arenemist.

3. Teha koostööd Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumiga selgitamiseks välja alad kohaliku omavalitsuse piires, kus tuulikute ja riigikaitsealsete ehitiste vaheline kontakt on eelduslikult minimaalne. Et ministeeriumite vastav teave ei ole avalik, siis soovitame koostöö formaadiks lisaks kirjavahetusele ka kohtumisi. Kinnitame valmisolekut seda koostööd omaltpoolt vahendada.

4. Kaaluda võimalusi planeerida tuulikute rajamist ka rohelise võrgustiku aladele ja väärtuslikele maastikele. Elektrituulikute rajamine rohelise võrgustiku alale ei tohi oluliselt kahjustada rohelise võrgustiku toimimist ja sidusust.

Üldplaneeringu koostamise käigus tuleb elektrituulikute rajamisega kaasnevat mõju roheline võrgustiku alale ja väärtuslikele maastikele hinnata. Seejuures palume lähtuda Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringute tuuleenergeetika teemaplaneeringu sellekohaste soovitusetega.

5. Pärnu, Saare, Lääne ja Hiiu maakonnas üldplaneeringute koostamisel analüüsida, kas tuuleenergeetika teemaplaneeringute koostamisel tuuleenergia tootmiseks sobilike alade valikuks kasutatud kriteeriumid on ka hetkel asjakohased, põhjendatud, motiveeritud ja vajalikud ning proovida leida täiendavalt uusi sobilikke alasid tuuleenergiele vastavalt punktis 1 toodud kriteeriumitele.

Täna kehtivatesse Pärnu, Saare, Lääne ja Hiiu maakonnaplaneeringutesse on sisse kantud tuuleenergeetika maakonna teemaplaneeringud, kus majanduslikult tasuvaid (ehk realselt kasutatavaid) tuuleenergia alasid on väga piiratud. Lisaks võtsid mitmed tollased kohalikud omavalitsused kohaliku vallavalitsuse või volikogu tasandil vastu otsuse, et teemaplaneeringuga ei määrata elektrituulikute arendusalasid valla territooriumile.

Senine kogemus on näidanud, et kohalikud omavalitsused, kus täna juba eksisteerivad tuulepargid, teevad energiatootjatega aktiivset koostööd, mis enamasti väljendub ka tuuleenergia tootja rahalises panustamises kogukonna arengusse ja kohaliku taristu väljaehitamises. Seega pole tuulepargi kohaliku omavalitsuse territooriumile lubamine koorem, vaid pigem kohaliku elu edendamise võimalus. Taolise koostöö soodustamiseks ja edasiarendamiseks on MKM ja Rahandusministeerium asunud välja selgitama regulatsioonide muutmise vajadust, eesmärgiga muuta tuuleparkide arendamine kohalikele atraktiivsemaks. Selle aasta jooksul on plaanis viia läbi uuring, mis muuhulgas kaardistab ära KOVide ootused arendajatega koostöö osas.

Päikeseenergia arendamisele ei ole sarnaseid piiranguid kehtestatud. Sobilike alade planeerimisel soovime ennekõike eelistada endiseid tööstusalasid ning väheväärtuslikke ja söötis olevaid põllumaid.

Tuginedes eeltoodud põhjustele ja selgitustele soovime veelkord kinnitada oma valmisolekut koostööks üldplaneeringute koostamise protsessis eesmärgiga tagada taastuvenergia jätkusuutlik areng Eestis. Ministeeriumid jätkavad eespool nimetatud taastuvenergia arendamise piirangute leevenduste otsimisega. On aga väga oluline, et kohalike omavalitsuste üldplaneeringud näeksid ette võimalikud alad taastuvenergia arendamiseks, kuna see tagab täiendava panuse kohalikkude arengusse ning on oluliseks nurgakiviks riiklike eesmärkide täitmisele.

Kiri on valminud koostöös Rahandusministeeriumi planeeringute osakonnaga. Võtmaks ühendust MKMiga, palun kirjutage aadressil timo.tatar@mkm.ee.

Lisa 2. Üldplaneeringu seminari kokkuvõte

Põlva valla üldplaneeringu seminar toimus 03.10.2018. Seminari sihtgrupiks olid vallavolikogu liikmed, vallavalitsuse liikmed, teemaga kokku puutuvad ametnikud, esindajad piirkondadest või külaseltsidest ja esindajad maakondlikest organisatsioonidest.

Põlva – Tartu veranda

Üleminek teadmistepõhisele majandusele ja infotehnoloogial põhinevad lahendused annavad võimaluse elada maapiirkonnas, hajaasustatud aladel. Võimalused kaugtööks, virtuaalmaailm, tööd tegevad robotid ja uus mõtteviis soosib elamist mujal kui ainult linnas. Tööstuse ja ettevõtluse formaat muutub, vähenevad traditsioonilised tootmispinnad ning vajadus suurte tööstusalade järgi kahaneb. Töökohti luuakse IT-lahenduste abil, ettevõtlusvormid ja -alad segunevad – väikesest kodukontorist võib juhtida suurt ettevõtet või kümneid töötajaid.

Vähenev rahvastik nõuab teenuste ja taristu kohandamist ning kokkutõmbamist, samas suurendab see survet avalike teenuste kättesaadavusele ja kvaliteedile. Tagades puhta elukeskkonna ja hea teenuste kvaliteedi, on võimalus elanikkonna vähenemise pidurdamiseks, vältima peab elamualade üleplaneerimist ning pigem olemasolevaid alasid tihendada.

Kasvav mobiilsus süvendab töörännet ja avaldab survet teedevõrgule, linnastumine on paratamatu. Tartu läheduse ees ei saa silmi kinni pigistada. Pigem tuleb luua võimalused (hea ühistransport, head teed), et Tartus töötamine ei välistaks Põlvas elamist. Näiteks 4-realise maantee olemasolu või kiire raudteeühendus Tallinna ja Riiaga, teeks tulevikus Põlvast ideaalse elukoha. Ääremaastumine võib ühel hetkel probleemist pöörduda kasuks, sest üha vähem jääb alles looduslikke ja inimtegevusest rikkumatuid kohti.

Põlva – hõbemajanduspiirkond

Kohandades teenuseid ja hooneid ning panustades rohkem sotsiaalteenustele, võiks hõbemajanduse kasvust ja üldisest linnastumisest pigem kasu lõigata. Euroopa ja Aasia suurlinnade eakatele elamisvõimaluste loomine aitaks piirkonnas hoida tööhõivet. Rohelise mõtteviisiga maakonna maine (Põlvamaa tunnuslause on „rohelisem elu“) annab eelise kohalike toodete, eelkõige toidu pakkumiseks.

Põlva valla väljakutsed: kodu, kus naabrid on silmapiiri kaugusel

Kuidas luua elukeskkond mis on roheline, privaatne, turvaline, ilus, heakorrastatud, heade ühendustega (erinevad transpordiliigid), kättesaadavate teenustega (sh parkimine, lasteaiad, koolid, poed, puhkealad), meeldiv kõikidele vanusegruppidele. Keskkond, kus naabrid on silmapiiri kaugusel, samas kõik vajalik on käe-jala juures.

Kuidas toetada traditsioonilist puidutööstust – Põlva on puidutööstuse häll ja kaitsta metsi raiumise eest, kuidas soodustada keskkonnasõbralikku ja -säätlikku ettevõtlust ning väikeäriliste loomist hajaasustuses ja elavdada linnasüdat (rohkem kohvikuid, teenuseid, võtta kasutusele tühjalt seisvad hooned).

Kuidas soodustada hajaasustuses ehitamist ja mitte luua takistusi (hajapiirkonnas peaks ehitada saama detailplaneeringut koostamata), samas tihendada olemasolevaid keskusi ja säilitada loodusväärtusi (sh põllumaid) ning kõikjal tagada teenuste stabiilne kättesaadavus.

Kuidas kaitsta loodust ja arendada turismi (ei taha kalatreppi, tahame paisjärve säilitada), tagada objektidele avalikud juurdepääsud ja arvestada eraomanike huvidega, rajada matka- ja terviseradu nii, et nad ei koormaks loodust, säilitada olemasolevaid väärtusi ja luua sinna kõrvale uusi.

Põlva valla ruumilise arengu eesmärgid:

Vald on hinnatud elukeskkond puhta loodusega ning tuntud roheline mõttelaadi poolest¹⁹.

45 minuti autosõidu kauguselt on kõik teenused kättesaadavad, koolid ja lasteaiad on kodu lähedal. Loodud on keskkond, kus asfaldi on vähem ja muru rohkem, kus lapsed saavad õuedes julgelt mängida ning maapiirkonnas saab oma hoovil üksi, kasvõi paljalt, olla.

10 aasta pärast on Põlvamaa ainult mahemaa.

Intsikurmu roheala on kujundatud pargiks.

Põlva linnas on atraktiivne turu-ala, loodud taristu linnaaiandusele, parklad ei ole asfalteeritud platsid vaid kõrghaljastustusega meeldivad alad, linna ilmestab linnakunst ning toimib jalgrataste laenutamine ja jalgrattaparklate võrgustik.

Orajõe kaldad ja Põlva järve rand on korrastatud ning aktiivses kasutuses.

Määratud on kõrgendatud avaliku huviga RMK metsad ning vajadusel on rakendatud kasvõi „Potjomkini küla“ – st et jõgede kallastele on jäetud metsad kasvama ribana nii, et jõel kanuutades ei ole raielangid näha.

Vallas on arenenud ettevõtlus, mis tagab töökohad ja konkurentsivõimelised töötasud. Olemasolev infrastruktuur toetab ettevõtluse arengut. Saavutatud on valla järjepidev ja jätkusuutlik areng.

Igaüks võib olla tööandja, paljude töökohtadega suurettevõtlust ei ole, vallas on palju väikesi ettevõtteid ja töökohti, loodud on kaugtöökeskuste võrgustik.

Tööstusaladel on paindlikud ehitusreeglid, paindlik krundistruktuur, omavalitsuse omandis, peamiselt olemasolevate tööstusalade lähedal, on ettevõtlus-, inkubatsiooni-, tööstusmaad, mida on võimalik võõrandada ja rentida.

Külades on arenduseks vajalik reservmaa, piisavalt on kooskäämiskohti: kultuurimaju, külakeskusi ja seltsimaju.

Otsuste tegemisel lähtutakse koha- ja inimestepõhisuse printsiibist, olemasolevad väärtused ja ajaloolised on säilinud ning kaitstud.

Põlva on kujunenud spordi- ja rekreatsioonikeskuseks, laskesportikeskus on laienenud, vallas on piisavalt ööbimiskohti, loodud on lõõtspillimuuseum ja „lõõtspillitööstus“ ehk töökoda.

Vallas on loodud loovust väärtustav keskkond. Kogukonnad hoiavad omakultuuri, talletavad ja kannavad edasi rahvakultuuripärandit. Loodud on soodsad tingimused elujõulise, avatud ning mitmekülgse kultuuritegevuse arenguks, osalemiseks ning nautimiseks. Külad on elujõulised, toimub aktiivne seltsitegevus ja areneb loomemajandus.

Kergliiklusteede võrgustik ühendab linna endiste vallakeskustega.

RMK puhkekohad on hooldatud ja nende arv ei ole vähenenud, vallas on rohkelt spordi- ja matkaradasid ning mitmekülgseid puhkealasid.

Endistes keskustes on kaugtöökeskused, külakeskuste arendamiseks on maa ja hooned reserveeritud.

Kõikide mõisad on kaardistatud ja kantud turismikaardile, mõisapargid on avatud avalikkusele, Mooste mõis on veelgi tuntum (võimendamine) (rahva)kultuurikeskus.

Valla kultuurielu rikastavad lõõtspillimuuseum, erinevad festivalid, Intsikurmu ala on aktiivses kasutuses ja meeliskoht vaba aja veetmiseks.

---

¹⁹ Siin ja edaspidi on halliga märgitud Põlva valla arengukava aastateks 2019-2030 strateegiline eesmärk

Vaated Põlva kirikule on avatud.

Vajalikud laiendused surnuaedadele (nt Ahja) on leitud.

Valla elanikkond kasutab terviseradasid, spordi- ja mänguväljakuid aktiivseks puhkuseks. Olemasolevad spordirajatised on baasiks rohketele spordiklubidele ja harrastussportlastele. Valla spordi- ja puhkerajatised on avatud kasutamiseks kõigile ning tuntud Eestis ja ka välismaal. Vald on sotsiaal-majanduslikult tasakaalustatult arenenud, jätkusuutlik ja innovaatiline, siin toimivad elujõulised peresuhted, sotsiaalne sidusus ja kvaliteetne elukeskkond on alus sotsiaalsele turvatundele, heaolule ning kõrgele elatustasemele.

Avalikud teenused paiknevad kompaktselt, on kergesti ligipääsetavad, tekib sünergia valdkondade vahel.

Loodud on suusa- ja jalgrattalaenutus punktid, sh bussi- ja raudteejaama ühendamiseks. Kergliiklusteed moodustavad võrgustiku, linna lähialadelt on võimalik linna liikuda mööda kergliiklusteed, terviserajad on sidused, kõigis alevikes on spordi- ja mänguväljakud ning rohkem on laste spordi- ja mänguväljakuid. Vajalikul hulgal on jalutusalasid koertele.

Rohked matkarajad, laiendatud laskespordikeskus, piisavad ööbimiskohad ja korras avalikud juurdepääsud kallasradadele ning kanuude veestamiskohattele on võimaldanud ühendada Postitee teiste turismimarsruutidega aga ka suunanud turiste Postiteelt Põlva linna ja mujale valda.

Rühmatöö liikumissuundadest ja -põhjustest

Lisa 3. Kirjandus

- ✓ Põlva valla arengukava aastateks 2019-2030
- ✓ Põlva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019–2030
- ✓ Üleriigiline planeering Eesti 2030+
https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/Ruumiline_planeerimine/eesti2030.pdf
- ✓ Põlva maakonnaplaneering 2030+ (Põlva Maavalitsus, Hendrikson & Ko, 2013-2017)
<https://maakonnaplaneering.ee/183>
- ✓ Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks (Rahandusministeerium, 2018)
https://planeerimine.ee/static/sites/2/uldplaneeringu_juhis_final.pdf
- ✓ Rohevõrgustiku planeerimisjuhend (Keskkonnaagentuur, Hendrikson & Ko, 2018)
https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohevõrgustiku_planeerimisjuhend_fin.pdf
- ✓ Eesti väikeasulate uuring (Hendrikson & Ko, Tallinna Ülikool, Rahandusministeerium, 2019) https://planeerimine.ee/static/sites/2/vaikeasulate_uuring_2019.pdf
- ✓ Soovitustega ruumiliseks planeerimiseks kahaneva asustusega piirkondades (Rahandusministeerium, 2015) <https://planeerimine.ee/static/sites/2/suunised-kahanevate-piirkonade-planeerimiseks.pdf>
- ✓ Põlva maakonnaplaneeringu eeltööd. Maamajandus ning riiklikud huvid (Põlva Maavalitsus, 2013)
- ✓ Põlva maakonnaplaneering 2030+. Ruumiline analüüs (Põlva maavalitsus, Hendrikson & Ko, 2014-2015)
- ✓ Arengu ruumiline ja strateegiline kavandamine, sh regionaaltasandi funktsioonid ruumilise arengu suunamisel (Irbis konsultatsioonid OÜ / Tartu ülikool RAKE / Hendrikson & Ko OÜ, 2017)
<https://planeerimine.ee/static/sites/2/arengu-ruumiline-ja-strateegiline-kavandamine-1.pdf>
- ✓ Tööstusalade analüüs (OÜ Geomedia, 2018)
- ✓ Peamised väljakutsed ja poliitikasoovitused kohaliku omavalitsuse ja regionaaltasandi arengus (Tallinna Ülikool, 2019) https://www.riigikogu.ee/wp-content/uploads/2014/11/L%C3%B5ppraport_V%C3%A4ljakutsed-ja-soovitused-KOV-ja-regionaalarengus_31.01.2019.pdf
- ✓ Asustuse arengu suunamise ülesande lahendamise võimalused maakonnaplaneeringus (Eesti Kunstiakadeemia, 2014)
https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/Uuringud/Ruumiline_planeerimine/2014_asustuse_arengu_suunamise_ulesande_lahendamise_voimalused_mmaakonnaplaneeringus.pdf
- ✓ Üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukava (Keskkonnaministeerium, 2018)
https://www.envir.ee/sites/default/files/ajakohastatud_uleujutusega_seotud_riskide_hindamine2.pdf
- ✓ Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030
https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/ks_loplil_riigikokku_pdf.pdf
- ✓ Riigi jäätmekava 2014-2020 (Keskkonnaministerium, 2014)
https://www.envir.ee/sites/default/files/riigi_jaatmekava_2014-2020.pdf
- ✓ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021 (Keskkonnaministeerium 2016) https://www.envir.ee/sites/default/files/ida-eesi-vesikonna-veemajanduskava_0.pdf

- ✓ Miljööväärtused maapiirkonnas - Maapiirkonna miljööväärtuslike alade käsitlemise juhend Põlvamaa näitel (Kristiina Hellström, Maie Kais, 2011)
<http://tinyurl.com/yxe3rq47>
- ✓ Maaehituspärand <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=rehemaja&action=list>
- ✓ 20. sajandi väärtuslik arhitektuur
(<https://register.muinas.ee/admin.php?menuID=architecture>).
- ✓ Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030 (Keskkonnaministeerium)
https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimamuutustega_kohanemise_arengukava_aastani_2030_1.pdf
- ✓ Eesti tuleviku kliimastenaariumid aastani 2100 (Keskkonnaagentuur, 2014)
https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimastenaariumid_kaur_aruanne_ver190815.pdf